

Vårt hållbarhetsarbete 2016

Nolato på 15 sekunder

Nolato är en svensk, börsnoterad koncern med 6 400 anställda i Europa, Asien och Nordamerika. Nolato utvecklar och tillverkar produkter i polymera material som plast, silikon och TPE till ledande kunder inom medicinteknik, läkemedel, telekom, fordon och andra utvalda industriella sektorer.

Nolatos affärsmodell bygger på ett nära, långvarigt och innovativt samarbete med kunderna. Genom ledande polymerteknologi, bred kompetens och högeffektiv produktion strävar Nolato efter att skapa mervärde för såväl kunder som aktieägare.

Innehåll i Nolatos Hållbarhetsredovisning 2016

Koncernchefens inledning.....	3
Nolatokoncernen i korthet	4
2016 i korthet	6
Hållbar utveckling skapar värde	7
Mål och nyckeltal för hållbar utveckling	12
Miljöansvar	13
Socialt ansvar	19
Affärspartners och andra intressenter.....	21
Ekonomiskt ansvar	23
Risker och möjligheter inom hållbar utveckling	24
Många aktiviteter under ett år	25
Om hållbarhetsredovisningen	26
GRI-redovisning	27
COP-redovisning, FN Global Compact	30
Definitioner och ordförklaringar	31

Kundens första val inom hållbar utveckling

God ekonomisk utveckling och strategiska förvärv

Nolato uppvisade en god ekonomisk utveckling under 2016 även om koncernen inte nådde upp till siffrorna för rekordåret 2015. Nolato Medical hade en stark tillväxt och Nolato Industrial fortsatte att växa. Nedgången för Nolato Telecom berodde på produktväxlingar hos kunderna inom mobiltelefoni.

Viktiga händelser under året var att vi genomförde två strategiska förvärv: schweiziska Treff och polska Grizzly Medical.

Naturligt inslag i vardagen

För oss är hållbar utveckling ett naturligt inslag i vardagen, en kulturfråga och sätt att se på världen och människor. För oss är det centralt att minska miljöpåverkan och se till alla människors lika värde. Det är därför vi ständigt arbetar med allt från uppförandekod och system för visseblåsare till energieffektivisering och andra åtgärder för att minska miljöbelastningen.

Ett typexempel från 2016 var i samband med förvärvet av Grizzly Medical. Bolaget hade koluppvärmning av sin produktionsanläggning, vilket vi snabbt bytte ut till ett mer miljöanpassat alternativ.

Miljönytta och affärsnytta

För varje år får hållbarhetsfrågorna större utrymme – inom Nolato, hos våra leverantörer och kunder och i samhället i stort. Våra bolag gör hela tiden förbättringar inom hållbar utveckling och i den här redovisningen finns många goda exempel på hur miljönytta kan skapa affärsnytta.

Genom vårt systematiska arbete med resurssnåla processer, transporter, förpackningar och certifierade ledningssystem hjälper vi kunden att minska sin totala miljöbelastning. Vi bidrar också med kunskaper och teknik för att utveckla produkter med en grönare profil. I vår egen leverantörskedja ställer vi minst lika strikta krav som kunderna gör på oss. Precis som

inom andra områden vill vi inom hållbar utveckling vara kundens första val.

Global Compact

Vår uppförandekod utgår från FN Global Compact och en nyhet är att vi kopplat koncernens mål för hållbar utveckling till de nya Globala Målen från FN. Målen tar bland annat sikte på områden som hållbar konsumtion och produktion, arbetsvillkor samt tillväxt och påverkar därför näringslivet. Två av de 17 målen handlar om energi och klimat – områden som är viktiga för Nolato och där vi nu uppdaterar våra tidigare mål.

Samhällsengagemang

I hållbarhetsredovisningen presenteras även vårt samhällsengagemang. Stödet till ideella organisationer eller direkt stöd till olika verksamheter gör skillnad. Vi är stolta över det som görs inom *Employee Care Program* och *Building Hope Together* i Beijing, men det finns goda exempel överallt i koncernen. Nolato samverkar exempelvis på olika sätt med skolor, högskolor och universitet. Det gör vi eftersom frågan om kompetens och framtida rekrytering är betydelsefull.

Passerat viktiga milstolpar

Jag vill passa på att tacka alla medarbetare som konstruktivt bidrar till Nolatos arbete med hållbar utveckling. Tillsammans har vi påbörjat en resa där vi passerat några viktiga milstolpar men där det ännu återstår mycket att göra.

Torekov i mars 2017

*Christer Wahlquist
Vd och koncernchef*

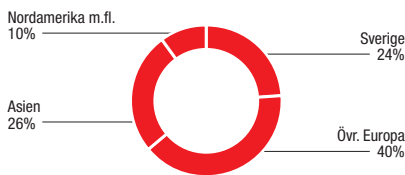
Christer Wahlquist
Vd och koncernchef

Nolatokoncernen i korthet

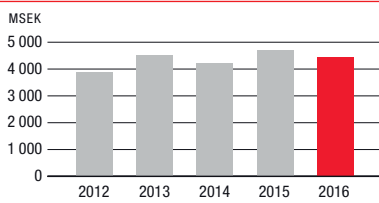
- Utveckling, produktion & försäljning
- Försäljning & teknik

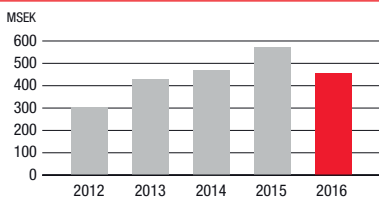
Omsättning per marknad

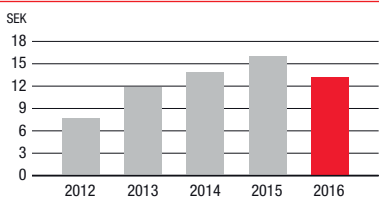
Omsättning

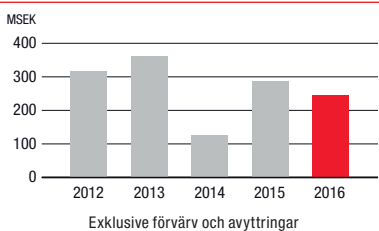
Rörelseresultat (EBITA)

Resultat per aktie

Kassaflöde efter investeringar

Vår verksamhet

Nolato är en svensk, börsnoterad koncern med verksamhet i Europa, Asien och Nordamerika. Vi utvecklar och tillverkar produkter i plast, silikon och TPE till ledande, ofta globala, företag inom tre områden:

- ▶ medicintekniska hjälpmedel (t.ex. autoinjektorer, insulinpennor, kateterballonger).
- ▶ komponenter inom telekomsektorn (t.ex. delsystem till mobiltelefoner, ofta med högt kosmetiskt innehåll, metoder och material för skärmning av elektronik samt snabbväxande teknologiområden, d.v.s utvalda elektronikprodukter för konsumenter).
- ▶ produkter till industriföretag (t.ex. fordonskomponenter, hygienprodukter, specialförpackningar).

Vårt erbjudande

Kunderbjudandet omfattar flertalet teknologier inom det polymera området och inkluderar hela värdekedjan från utveckling till levererad produkt. Begreppet ”Ett Nolato” innebär att vi kan erbjuda våra kunder ett totalt erbjudande av teknologier och produkter som våra tre affärsområden bidrar med. Det gäller både kundunika produkter som till exempel injektionssystem för läkemedel, inredningsdetaljer till en bilmodell, standardprodukter som förpackningar inom det medicintekniska området eller pluggar och huvar till industriprodukter.

Med våra kunder strävar vi efter att bygga upp ett nära, långsiktigt och för bägge parter givande samarbete och anlitas ofta för produktion av mer komplexa produkter med höga tekniska krav.

Med vår breda kompetens stöttar vi kunderna i deras produktutveckling. Genom att medverka i kundernas utvecklingsarbete redan på ett tidigt stadium kan vi optimera material, design och konstruktion och därmed bidra till en bättre och mer kostnadseffektiv slutprodukt.

Vår värdegrund

Nolato har en lång tradition av ansvarsfullt företagande och en av våra Grundbultar är att en effektiv affärsverksamhet måste kombineras med etik, ansvar och miljöhänsyn. Dessa områden är därför naturliga och väl integrerade inslag i vår affärsverksamhet.

Vi är anslutna till *UN Global Compact* och redovisar hållbarhetsarbetet enligt *GRI*.

Våra medarbetare

Medelantalet anställda under 2016 var 6.418 personer. Av dessa var 87 procent verksamma utanför Sverige.

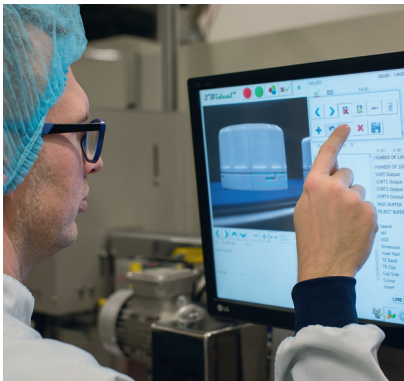
Vår aktie

Nolato börsnoterades 1984. B-aktierna är noterade på Nasdaq Stockholm, där Nolato är ett Mid Cap-företag i sektorn Industrials.

Vår historia

Bolaget grundades 1938 som Nordiska Latexfabriken i Torekov AB, med varumärket Nolato, som sedan 1982 är företagets namn.

Genom organisk tillväxt och förvärv har dagens globala koncern vuxit fram. Fortfarande med huvudkontoret i Torekov, men med största delen av verksamheten utanför Sverige.

Nolato Medical

Nyckeltal:	2016	2015
Omsättning MSEK	1 645	1 464
Rörelseresultat (EBITA) MSEK	216	191
EBITA-marginal %	13,1	13,0
Medelantal anställda	1 157	1 053

Kunderbidande:

Utveckling och tillverkning av komplexa produkt-system och komponenter inom medicinteknik, samt avancerade förpackningslösningar för läkemedel och kosttillskott.

Geografi:

Utveckling, produktion och försäljning i Sverige, Storbritannien, Ungern, Schweiz, Polen, USA och Kina. Försäljningskontor i Danmark, Tyskland, Frankrike och Tjeckien.

Framgångsfaktorer:

Medicinsk förståelse, bred teknologisk bas, utvecklingskompetens av robusta produktlösningar, global produktion och robust kvalitet.

Exempel på kunder:

Abbot, Becton Dickinson, Boston Scientific, Coloplast, Hamilton, Medtronic, Novo Nordisk, Pfizer, Roche, Sanofi, Takeda.

Volatilitet:

Låg. Stadig marknadstillväxt.
Långsiktig tillväxtpotential.

Produktlivscykel:

Lång.

Andel av koncernens totala omsättning

Andel av koncernens rörelseresultat (EBITA)

Nolato Telecom

Nyckeltal:	2016	2015
Omsättning MSEK	1 402	2 017
Rörelseresultat (EBITA) MSEK	131	272
EBITA-marginal %	9,3	13,5
Medelantal anställda	4 480	6 002

Kunderbidande:

Utveckling och tillverkning av avancerade komponenter och delsystem till mobiltelefoner samt produkter inom snabbväxande teknologiområden för konsumentelektronik. Inom EMC, produkter och system för skärmning av elektronik.

Geografi:

Utveckling, produktion och försäljning i Sverige, Kina och Malaysia. Försäljnings- och teknikkontor i USA, Indien, Korea, Japan och Ungern.

Framgångsfaktorer:

Kreativt utvecklingsarbete, spjutspetsteknologier, kvalificerad projektledning, snabba produktionsstartar och hög produktivitet.

Exempel på kunder:

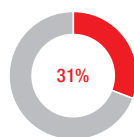
Ericsson, Fitbit, Huawei, Microsoft, Motorola Solutions, Nokia, Sonos, Sony Mobile, Xioami, ZTE.

Volatilitet:

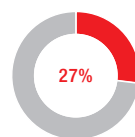
Hög. Projektbaserad verksamhet.

Produktlivscykel:

Kort.

Andel av koncernens totala omsättning

Andel av koncernens rörelseresultat (EBITA)

Nolato Industrial

Nyckeltal:	2016	2015
Omsättning MSEK	1 409	1 251
Rörelseresultat (EBITA) MSEK	134	132
EBITA-marginal %	9,5	10,6
Medelantal anställda	775	698

Kunderbidande:

Utveckling och tillverkning av produkter och produktsystem till kunder inom fordon, hygien, förpackningar, trädgård/skog, möbler och andra utvalda industrisegment.

Geografi:

Utveckling, produktion och försäljning i Sverige, Ungern, Rumänien, Schweiz och Kina.

Framgångsfaktorer:

Teknologi, projektledning och produktivitet.

Exempel på kunder:

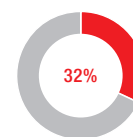
Atlas Copco, Brose, Geberit, Husqvarna, Jaguar/Land Rover, MCT Brattberg, Scania, SKF, Volvo, Volvo Cars.

Volatilitet:

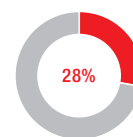
Medel. Följer industrikonjunkturen i norra Europa.

Produktlivscykel:

Medel/Lång.

Andel av koncernens totala omsättning

Andel av koncernens rörelseresultat (EBITA)

2016 i korthet

Ekonomi

Nolatokoncernen uppvisade en god ekonomisk utveckling för 2016. Nolato Medical hade en stark tillväxt och Nolato Industrial fortsatte att växa. Nedgången för Nolato Telecom orsakades av produktväxlingar hos kunderna inom mobiltelefon. Koncernens omsättning uppgick under 2016 till 4 447 MSEK (4 726). Rörelseresultatet (EBITA) blev 457 MSEK (570) och rörelsemarginalen (EBITA) var 10,3 procent (12,1). Resultatet per aktie uppgick till 12,77 SEK (15,97).

Hållbar utveckling

Under 2016 fortsatte aktiviteterna inom hållbar utveckling och principerna i FN Global Compact gav vägledning i det vardagliga och strategiska arbetet. Vi redovisade åtgärderna inom Global Compact till FN och Nolatos mål kopplades till FN:s Globala Mål för hållbar utveckling. Arbetet med energi- och klimatfrågorna utvecklades vidare och redovisades bland annat enligt Carbon Disclosure Project (CDP). Programmen för socialt ansvar i Kina fortsatte med nya initiativ inom Building Hope Together och Employee Care Program.

Certifierade ledningssystem utgör en av grundpelarna för Nolatos hållbarhetsarbete och införandet av den nya versionen av ISO 14001 påbörjades. Vidare arbetade vi med att uppfylla kundernas allt högre krav inom hållbar utveckling. Under året uppfyllde koncernbolagen kundkraven på ett framgångsrikt sätt, något som verifierades genom revisioner och utvärderingar. Under 2016 genomfördes många aktiviteter med inriktning på skolor och universitet, exempelvis studiebesök, praktikplatser och examensarbeten.

Fortsatt arbete

Under 2017 kommer Nolato bland annat att arbeta med:

- ▶ Aktiviteter som bidrar till effektivare användning av resurser som energi, vatten

och material, exempelvis genom systematiska energikartläggningar. Arbetet enligt EU:s energieffektiviseringsdirektiv kommer att redovisas till Energimyndigheten i Sverige.

- ▶ Åtgärder som minskar Nolatos utsläpp av klimatpåverkande gaser.
- ▶ Uppdatering av koncernmålen för hållbar utveckling och i arbetet beakta FN:s Globala Mål.
- ▶ Förebyggande åtgärder inom hälsa och säkerhet, bland annat genom införande av certifierade ledningssystem.
- ▶ Anpassningar av miljöledningssystemen till de nya kraven i ISO 14001:2015.

- ▶ Skapa affärsnytta genom att erbjuda kunderna kunskaper och erfarenheter kring miljöanpassning av produkter och transporter.
- ▶ Vidareutveckla Nolatos samhällsengagemang och sociala ansvar, exempelvis genom projekt som *Employee Care Program* och *Building Hope Together* samt kontakter med skolor och universitet.
- ▶ Hållbarhetsredovisning enligt kraven i den nya EU-lagstiftningen kring rapportering av hållbar utveckling hos stora företag. Fortsatt redovisning till *Carbon Disclosure Projekt* och *Global Compact*.

Nyckeltal på hållbarhetsområdet

	2016	2015	2014
Ekonomiskt ansvar			
Omsättning, MSEK	4 447	4 726	4 234
Rörelseresultat (EBITA), MSEK	457	570	470
EBITA-marginal, %	10,3	12,1	11,1
Medelantal anställda	6 418	7 759	8 020
Miljöansvar			
Överträdelse av miljö- och arbetsmiljölagstiftning, antal fall	0	1	0
Energiförbrukning, MWh/MSEK omsättning	0,038	0,035	0,038
Vattenförbrukning, m ³ /MSEK omsättning	36,8	37,9	37,8
Utsläpp av klimatpåverkande gaser, ton CO ₂ /MSEK omsättning	11,5	12,1	14,7
Avfall, ton/MSEK omsättning	1,2	1,1	1,0
Certifierade miljöledningssystem, % av totala antalet anläggningar	91	95	100
Socialt ansvar			
Arbetsplatsolyckor, (fall med ≥1 dags frånvaro; fall per miljon arbetade timmar)	63 (5,0)	35 (2,3)	43 (2,9)
Certifierade arbetsmiljöledningssystem, % av totala antalet anläggningar	27	30	26
Kvinnliga medarbetare, %	49	50	52
Utbildning om Nolatos grundbultar och uppförandekod, % av antalet anställda	>90	>90	>90
Tillämpning av etiska och mänskliga principer samt korruption, antal registrerade överträdelser	0	0	0
Utvärdering av leverantörer; genomförda utvärderingar av miljö/socialt ansvar	173	134	161

Hållbar utveckling skapar värde

Arbetet med hållbar utveckling är en integrerad del i Nolatos strategi för tillväxt och värdeskapande och en naturlig del i det vardagliga arbetet. Ambitionen är att bidra till en bättre miljö, skapa affärsmöjligheter, sänka kostnaderna, minska riskerna samt att möta krav och förväntningar från externa och interna intressenter.

Nolato och FN:s Globala Mål

Sedan 2010 utgör de tio principerna i *FN Global Compact* en kompass för Nolatos hållbarhetsarbete. Principerna konkretiseras i koncernens uppförandekod som finns beskrivna i Nolatos själ. Koden ska betraktas som rättesnöret för chefer och medarbetare i frågor som rör miljö, socialt ansvar och etik.

Under årens lopp har synen på näringslivets roll inom hållbar utveckling förändrats och detta uttrycks mycket tydligt i FN:s Globala Mål för hållbar utveckling. Målen presenterades för drygt ett år sedan och förväntningarna på näringslivets insatser är höga. Detta gäller både ansvarsfullt uppträdande och utveckling av produkter och tjänster som gynnar hållbar utveckling.

Nolato tillämpar globala initiativ kring redovisningen av hållbar utveckling. Den här redovisningen är utformad enligt riktlinjerna i *Global Reporting Initiative (GRI G4)*. Koncernens prestanda inom klimatområdet redovisas enligt *Carbon Disclosure Project (CDP)*. Vid redovisningen 2016 enligt *CDP* erhöll Nolato 89 poäng av 100

möjliga. Engagemanget i *Global Compact* redovisas som ett separat avsnitt i den föreliggande hållbarhetsredovisningen (se sidan 30).

Hållbarhet – en del av Nolatos affär

När Nolato grundades 1938 var begrepp som ansvar, ordning, reda och fokus på kundernas krav en del av företagskulturen. Sedan dess har ambitionsnivån höjts och frågor kring miljö, socialt ansvar och etik är numera en viktig del av Nolatos affär. Figuren nedan visar några viktiga milstolpar och det senaste som tillkommit är att Nolatos mål under 2016 kopplades till FN:s Globala Mål. Läs mer om detta i artikeln på sidan 22.

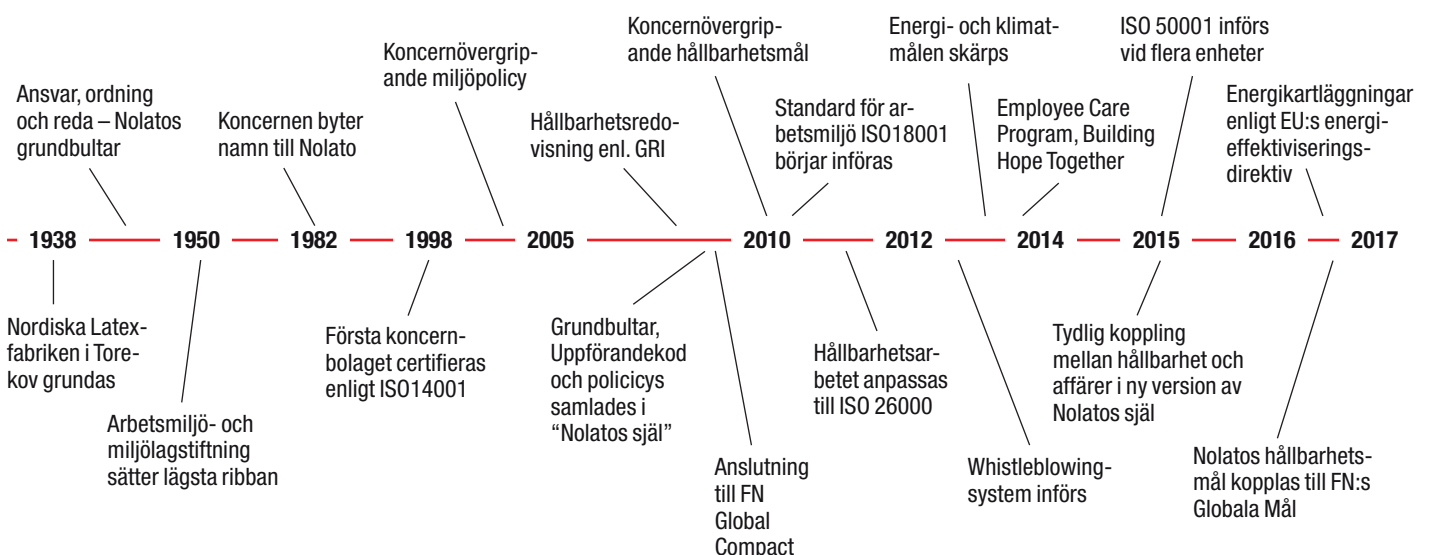
Ett grundkrav är att uppfylla lagstiftningen inom miljö- och arbetsmiljöområdet, men efterhand har förväntningarna från samhället och koncernens intressenter blivit allt viktigare. Ett exempel är att kraven kring miljö och socialt ansvar ökar hos Nolatos kunder och vi förväntas föra kraven vidare till våra leverantörer. Ett annat exempel är medarbetarnas engagemang och där vi ser att hållbarhet har blivit allt viktigare för att kunna attrahera nya medarbetare.

Höjdpunkter under 2016

- Arbetet med *Global Compact* utvecklades vidare och redovisades till FN. Nolatos mål kopplades under året till FN:s Globala Mål för hållbar utveckling.

- Goda resultat inom energieffektivisering genom kartläggningar och investeringar i energismart belysning och produktionsutrustning.
- Åtgärder för att minska klimatpåverkan – energieffektivisering, minskad användning av fossil bränslen, kartläggning av transporterens utsläpp samt inköp av fossilfri el. Åtgärderna redovisas bland annat enligt *Carbon Disclosure Project*.
- Engagemanget i en skola i ett fattigt område utanför Beijing – *Building Hope Together* – fortsatte med ytterligare insatser från Nolato.
- Fortsatt systematiskt hållbarhetsarbete genom standarder för miljö (ISO 14001) och arbetsmiljö (OHSAS 18001). Flera nya certifieringar under året och uppdateringen till ISO 14001:2015 pågår för fullt.
- Employee Care Program* vid Nolato Beijing utvecklades vidare. Programmet ökar medarbetarnas kompetens och bidrar till deras personliga utveckling och trivsel.
- Kunderna ställer allt högre krav på Nolatos hållbarhetsarbete och genomför revisioner och utvärderingar. Under året uppfyllde koncernbolagen kraven på ett framgångsrikt sätt.
- Många aktiviteter genomfördes med fokus på skolor och universitet – studiebesök, praktikplatser, och examensarbeten inom hållbar utveckling är några exempel.

Några viktiga steg på vägen till hållbarhet

Strategi och styrning

Strategi för hållbar utveckling

Det förebyggande arbetet med arbetsmiljö- och miljöfrågor är sedan länge etablerat i koncernen och utgör viktiga delar av Nolatos själ. Frågor kring socialt ansvar och god affäretik har blivit allt viktigare och kan numera betraktas som en förutsättning för framgångsrik affärsverksamhet. Det finns också stora förväntningar att Nolato och andra företag ska tillämpa ett tydligt livscykelerspektiv på råvaror, produktutveckling, processer och produkter. Ansvaret i leverantörskedjan har blivit allt viktigare.

Nolatos aktiviteter inom hållbar utveckling utvecklas vidare. Detta gäller allt från koncernövergripande strategier och redovisningar till vardagsarbetet vid produktionsanläggningarna. Den långsiktiga strategin ligger fast med fokus på att:

- ▶ Minska risker och kostnader genom förebyggande åtgärder, riskanalyser och investeringar i modern teknik. Energi- och klimatfrågor har särskild prioritet.
- ▶ Skapa affärsmöjligheter genom ansvarsfullt uppträdande samt utveckling av resurseffektiva produktionsmetoder och produkter.
- ▶ Förbättra konkurrenskraften och öka kundernas förtroende. Många av Nolatos kunder har höga ambitioner inom hållbar utveckling – ett synsätt som vi delar och som vi överför till våra leverantörer.
- ▶ Delta i internationella initiativ och tillämpa globala riktlinjer – FN *Global Compact*, *Global Reporting Initiative (GRI)* och *Carbon Disclosure Project (CDP)*.
- ▶ Arbeta systematiskt med hjälp av ISO-standarder och koncept som *Lean Manufacturing*, *Medical Excellence* och 5s. ISO 14001 finns på plats sedan länge och nu införs arbetsmiljöstandarden OHSAS 18001 vid koncernens enheter. Standarden för energiledning (ISO 50001) är införd vid flera enheter.
- ▶ Vara en god samhällsmedborgare och genom detta engagera medarbetarna och attrahera nya medarbetare. Samarbeten med universitet och skolor, anställning av funktionshindrade och stöd till idrottsverksamhet är några exempel

på vårt samhällsengagemang.

- ▶ Tillämpa sunda affärsprinciper och god etik. Att förebygga korruption är en viktig del i detta arbete.
- ▶ Vara öppna i kommunikationen kring hållbar utveckling – både vid framgångar som motgångar. Detta underlättar för kunder, investerare och andra intressenter att följa upp sina krav och utvärdera Nolatos prestationer.
- ▶ Fortsätta att integrera hållbarhetsfrågorna i Nolatos affärsmodell. Detta rör bland annat investeringar, uppföljning, extern kommunikation, företagsförvärv, kris- och riskhantering, rutiner, rapportering och utbildning.

Styrning och uppföljning

Det övergripande synsättet och ansvaret för arbetet med hållbar utveckling beskrivs i Nolatos Grundbultar och uppförandekod. Uppförandekoden konkretiseras genom koncernövergripande mål inom miljö, socialt ansvar och affäretik. Varje enhet arbetar med både dessa övergripande mål och egna detaljerade mål.

Det operativa ansvaret för miljö och arbetsmiljö är delegerat till vd för respektive bolag. Koncernledningen följer regelbundet upp hur arbetet utvecklas och hållbar utveckling är integrerat i den strategiska planeringen. En representant i Nolatos styrelse har ett särskilt ansvar i dessa frågor. Aktiviteterna följs upp via dialoger med bolagens ledningar samt genom interna och externa revisioner. I samband med hållbarhetsredovisningen görs en fördjupad analys av hur lagstiftningen efterföljs, uppfyllelsen av målen, samt hur prestanda och nyckeltal utvecklades under året.

Väsentlighetsanalys

Risker och möjligheter

Inom ramarna för ISO 14001, OHSAS 18001 och ISO 50001 arbetar Nolatos verksamheter med att identifiera och hantera frågor som rör miljö, arbetsmiljö och energi. Här rör det sig inte bara om att identifiera risker utan också söka efter möjligheter inom hållbar utveckling. Detta är något som bland annat lyfts fram i den nya versionen av ISO 14001. Analyserna av risker och möjligheter – i kombination med krav och förväntningar från olika intressenter – utgör bakgrund till väsent-

Viktiga riktlinjer

Nolatos själ

Nolatos själ sammanfattar koncernens grundläggande värderingar, uppförandekod och policys och kopplar dem till affärsmodellen.

Global Compact

Nolato är sedan 2010 anslutet till FN Global Compact, ett ramverk som omfattar tio principer kring miljö, mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden och motverkande av korruption.

Hållbarhetsredovisning

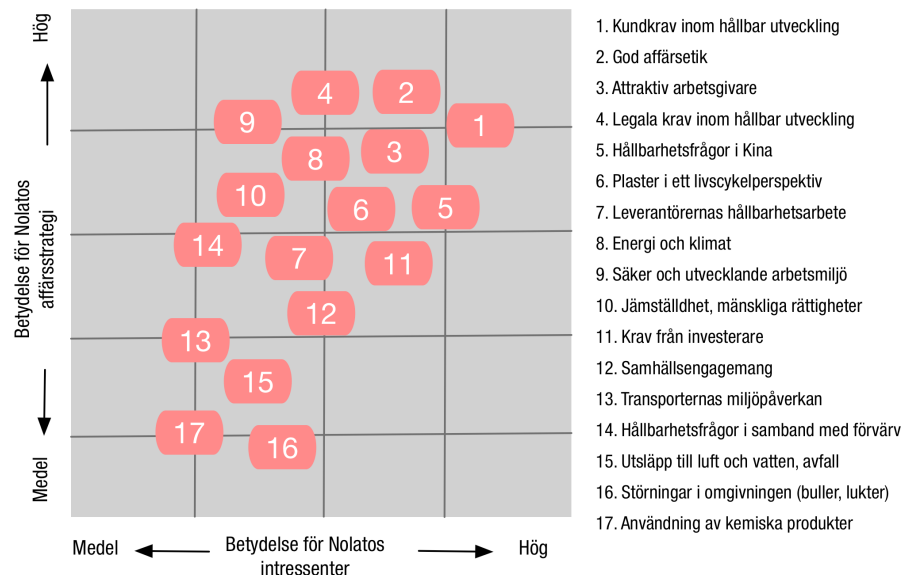
Nolatos hållbarhetsarbete redovisas enligt riktlinjerna i Global Reporting Initiative (GRI G4), Carbon Disclosure Project (CDP) samt FN Global Compact (Communication on Progress; COP).

Certifierade ledningssystem

Nolatos enheter är certifierade enligt de internationella standarderna ISO 14001 (miljö) och ISO 9001 (kvalitet). Arbetsmiljöstandarden OHSAS 18001 införs efterhand i koncernen och utöver detta arbetar några enheter enligt ISO 50001 (energi). Standarden för Socialt ansvar (ISO 26000) ger oss vägledning i det övergripande arbetet för hållbar utveckling.

lighetsanalysen. Den utformas enligt riktlinjerna för hållbarhetsredovisning (GRI G4) och utgör bakgrund till vilka områden som fördjupas i hållbarhetsredovisningen och vilka GRI-indikatorer som används. I slutet av redovisningen (sid 27–29) finns en redogörelse för de GRI-indikatorer som vi refererar till. Diagrammet till höger visar områden som under 2016 identifierades som väsentliga och hållbarhetsredovisningen beskriver hur dessa områden styrs och följs upp.

Årets väsentlighetsanalys har modifierats inom några områden, bland annat har intresset för hållbarhetsfrågor ökat i finansvärlden och vi ger området högre prioritet i diagrammet. Plasternas miljöpåverkan är ett område som sedan länge diskuterats, både i forskarvärlden och massmedia. Här rör det sig om plasternas ursprung i fossila råvaror, förekomsten av miljö- och hälsofarliga kemiska ämnen i plaster, samt plaster som avfall. Under de senaste åren har förekomsten av mikroskopiska plastpartiklar i världshaven fått stor uppmärksamhet. Vi tar hänsyn till problemställningarna i väsentlighetsanalysen och ger området högre prioritet. Inom begreppet ”plaster i ett livscykelerspek-

tiv” inryms även Nolatos ambitioner med att bidra till miljöanpassad produktutveckling.

Värde för intressenterna

Nolato samspelar med ett antal intressentgrupper som presenterar krav och förväntningar inom hållbar utveckling. Uppfattningen om vilka intressenter som är betydelsefulla – och vad de anser som

väsentligt – baseras på erfarenheter och mångåriga affärsmässiga relationer, men också av händelser som varit aktuella under verksamhetsåret.

Dialogen med intressenterna genomförs på olika sätt och omfattar bland annat utvecklingssamtal med medarbetare, kundnöjdhetsmätningar, analytiker möten och samarbeten med leverantörer och entreprenörer.

Översikt av intressentdialogen 2016

Intressent	Nyckelfrågor, krav och förväntningar	Skapat värde
Kunder	Alla Nolatos bolag berörs av kundkrav inom hållbar utveckling. Kraven omfattar exempelvis miljöledningssystem, förbjudna kemiska ämnen, miljövarudeklarationer, produktmärkning, uppförandekod, samt att specifik lagstiftning ska uppfyllas.	Under 2016 genomförde kunderna uppföljningar vid många av koncernens bolag. Utfallet blev positivt och resultaten används för att vidareutveckla hållbarhetsarbetet och stärka relationerna med kunderna. Verksamheterna i Kina och Malaysia är certifierade som Sony Green Partner.
Medarbetare	Hälsa, säkerhet, löner, förmåner, sociala förhållanden, trivsel och utvecklingsmöjligheter.	Vi genomförde medarbetarsamtal och erbjöd utbildning, kompetensutveckling och friskvård. Förebyggande arbetsmiljöåtgärder gavs hög prioritet och olycksfallsfrekvens var fortsatt låg. Employee Care Program utvecklade vidare i Kina. Under året betalade Nolato 1 283 miljoner kr i löner till medarbetarna.
Leverantörer	Nolato strävar efter att ha långsiktiga och öppna relationer med leverantörerna. Syftet är att säkerställa rätt kvalitet, finansiell stabilitet och hållbar utveckling för båda parter. Leverantörerna förväntar sig konsekventa och tydliga krav	Leverantörerna informerades om Nolatos uppförandekod och vi förväntar oss att de delar koncernens värderingar. Vi utvärderade leverantörernas hållbarhetsarbete och genomförde cirka 175 enkäter och revisioner. Leverantörerna uppfyllde på ett acceptabelt sätt koncernens krav. Under 2016 betalade Nolato 2 767 miljoner kr till sina leverantörer.
Ägare	Minska risker, skapa affärsmöjligheter samt uppvisa ett trovärdigt och framåtriktat hållbarhetsarbete.	Integrationen av hållbar utveckling i strategier och vardagsarbetet skapade värde för ägarna. Med hjälp av hållbarhetsredovisningen gavs aktieägare och potentiella investera möjlighet att utvärdera koncernens hållbarhetsarbete. Nolatos aktiekurs steg med två procent under 2016.
Samhälle	Samhällsengagemang är en viktig del av Nolatos själ och något som förväntas i de lokalsamhällen där koncern är verksam. Som ett globalt företag förväntas koncernen genomföra åtgärder som bidrar till nationella och globala mål för hållbar utveckling.	Samhällsengagemanget skapade förtroende och intresse för Nolato. Kontakterna med skolor och universitet bidrog till att attrahera framtida medarbetare. Skolprojektet Building Hope Together i Kina utvecklades vidare. Genom anslutningen till Global Compact bidrog Nolato till de Globala Målen. Under 2016 betalade Nolato 119 miljoner kr i skatter.

Miljö- och arbetsmiljölagstiftning

Nolatos bolag berörs av många legala krav inom miljö- och arbetsmiljöområdet. Med hjälp av våra ledningssystem identifieras den lagstiftning som är aktuell och bolagen genomför relevanta åtgärder. I ett strategiskt perspektiv är det betydelsefullt att utvärdera risker och möjligheter med kommande lagstiftning, något som koncernen gör genom att delta i nätverk och regelbundna kontakter med olika myndigheter.

I Sverige bedriver koncernen anmälningspliktiga verksamheter enligt miljöbalken vid tio anläggningar. Enheterna i Kina, Ungern, Rumänien, Polen, Schweiz, Malaysia och USA är tillståndspliktiga eller omfattas av andra krav enligt respektive lands miljölagstiftning. Några betydande uppdateringar av tillstånd och villkor är inte förväntade under den närmsta framtiden. Vid några av enheterna kan introduktionen av nya produkter eller utökad produktion föranleda uppdateringar av tillstånden. Många av enheterna rapporterar regelbundet till miljömyndigheterna och inspektioner genomförs av tillsynsmyndigheterna. Under 2016 inspekterades 7 (8) anläggningar av miljömyndigheterna och inga betydande avvikelser kunde konstateras.

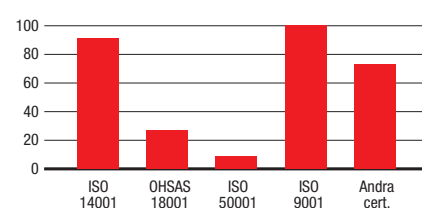
Lagstiftning som avser farliga kemiska ämnen (REACH, RoHS, köldmedier, säkerhetsdatablad) berör i stort sett hela verksamheten och detta är ett område där många kunder ställer krav på att lagefterlevnaden garanteras. Lagstiftningen för märkning av kemiska ämnen (CLP), som nyligen introducerades, har implementerats i Nolatos verksamheter. Fjorton av enheterna berörs av EU-lagstiftningen kring producentansvar för förpackningsavfall och betalar årliga avgifter för detta.

En annan lagstiftning som nyligen införts är EU:s direktiv kring energieffektivisering. Som ett stort företag omfattas Nolato av direktivet vilket bland annat innebär krav att energikartläggningar ska genomföras av certifierade energirevisorer. Energitkartläggningar har genomförts eller är planerade vid ett flertal enheter. Redo-

visningen av hur direktivet uppfylls görs enligt myndigheternas krav i respektive land. I Sverige görs den första redovisningen till Energimyndigheten under våren 2017. Vid Nolato Jaycare i Storbritannien uppfylls energidirektivet genom certifiering enligt energiledningssystemet ISO 50001.

Under 2016 skedde inga överträdelse av tillstånd, villkor eller annan relevant miljölagstiftning. Inom arbetsmiljöområdet inspekterades 8 (5) av enheterna under året av arbetsmiljömyndigheterna. Några mindre avvikelser avseende maskinsäkerhet konstaterades och korrigerande åtgärder har vidtagits.

Certifieringar (% av samtliga enheter)

Certifierade ledningssystem

Standarden för miljöledningssystem (ISO 14001) introducerades 1996 och redan 1997 certifierades den första anläggningen inom Nolato. ISO 14001 är en viktig komponent i strategin för hållbar utveckling och arbetssättet, miljörevisionerna och certifikaten skapar förtroende hos våra intressenter. Samtliga enheter utom två bolag som förvärvades under 2016 är certifierade.

För att verifiera att miljöledningssystemen uppfyller kraven i ISO 14001 genomförs ett betydande antal interna och externa miljörevisioner. Inom Nolato finns 111 (110) interna miljörevisorer som under året genomförde 103 (99) miljörevisioner. Vid 20 (19) tillfällen blev anläggningarna granskade av externa revisorer.

Den senaste versionen av ISO 14001 publicerades under hösten 2015 och vi har nu tre år på oss att göra de uppdateringar av miljöledningssystemen som krävs. Några av koncernbolagen är redan certi-

ferade enligt ISO 14001:2015 och många av bolagen kommer att göra detsamma under 2017. Läs mer i faktarutan på sidan 11 om hur Nolato MediTor genomförde en ”gap analys” för att skapa underlag för den kommande uppdateringen av miljöledningssystemet.

Samtliga enheter är certifierade enligt kraven i kvalitetssystemet ISO 9001. Ungefär 80 procent av enheterna är därutöver certifierade enligt ISO-standarder för fordonsindustrin (ISO/TS 16949) eller medicinteknik (ISO 13485). Vid många anläggningar är de olika ledningssystemen helt eller delvis integrerade i det övergripande verksamhetssystemet.

Ledningssystem för arbetsmiljö (OHSAS 18001) är infört vid 6 (6) enheter och 9 enheter planerar att certifieras inom 6 – 18 månader. Nolato Jaycare i Storbritannien är certifierat enligt standarden för energiledning, ISO 50001. På koncernnivå tillämpar vi standarden för socialt ansvar (ISO 26000) som riktlinje för det övergripande hållbarhetsarbetet. Standarden bygger på sju grundläggande begrepp och beskriver hur en organisation kan arbeta med miljöfrågor, socialt ansvar och etik.

Nolato MediTor fick fin hjälp att genomlysa sitt miljöledningssystem

Att arbeta enligt miljöledningsstandarden ISO 14001 är ett grundkrav för alla Nolatos anläggningar. För drygt ett år sedan var det dags för ännu en ny version och ISO 14001:2015 såg dagens ljus. Certifierade företag har nu tre år på sig att uppdatera sina miljöledningssystem till de nya kraven. Arbetet ska vara klart senast 2018 och de flesta av Nolatos enheter har redan startat med uppdateringen.

Nolato MediTor i Torekov fick hjälp att komma igång av två studenter som läser miljövetenskap vid Lunds Universitet. Linnea Malm och Linnea Turnstedt skulle skriva sina kandidatuppsatser och ville sätta tändarna i ett ämne med anknytning till näringslivet.

Nolatos chef för hållbar utveckling, Torbjörn Brorson, arbetar på deltid som professor vid Lunds Universitet och det öppnade sig en möjlighet för studenterna att ha Torbjörn som handledare och genomföra arbetet vid MediTor.

Uppgiften för studenterna blev att undersöka hur MediTor behöver förändra sitt miljöledningssystem för att uppfylla kraven i nya ISO 14001. Vi låter Linnea och Linnea kommentera hur de genomförde examensarbetet.

Vilka nya krav i ISO 14001 är mest genomgripande?

I den nya standarden är grundstrukturen förändrad och avsikten är att alla standarder för ledningssystem inom ISO efterhand ska följa samma identiska struktur. Avsikten är att underlätta för de organisationer som samtidigt arbetar med flera olika ledningssystem.

Andra viktiga nyheter är kravet på omvärldsanalys, att företaget ska tillämpa ett livscykelperspektiv på sin verksamhet samt att risker och möjligheter inom miljöområdet ska beaktas.

Den nya versionen av ISO 14001 är också mycket tydlig med att ledningen ska visa engagemang och styra och följa upp miljöarbetet. Miljön ska vara en naturlig komponent i affärsplaner och företagets strategiska arbete.

Hur gick ni tillväga när ni genomförde examensarbetet?

Vi började naturligtvis med att sätta oss in i alla detaljer i ISO 14001 – både den gamla och nya versionen. Därefter genomförde vi en intern miljörevision av Nolato MediTors miljöledningssystem.

Genom revisionen fick vi bra insikt i hur det nuvarande systemet är uppbyggt och hur det används i praktiken. Slutligen genomförde vi en så kallad ”gap analys”. Detta innebar att vi identifierade alla kraven i ISO 14001:2015 och gick igenom Nolato MediTors miljöledningssystem för att se vad som fattas för att klara en framtida certifiering.

Vilka är de viktigaste resultaten av er undersökning?

Miljörevisionen visade att Nolato MediTors miljöledningssystem fungerar bra och verkligen används i verksamheten. Några småsaker hittade vi men inga allvarliga brister. Vad det gäller ”gap analysen” så är det ganska självklart att Nolato MediTor inte redan uppfyller kraven i nya ISO 14001. Vi försökte att på ett systematiskt sätt visa inom vilka områden företaget måste göra förbättringar.

För de första kan vi konstatera att företagsledningen är mycket positiva till arbetet med hållbar utveckling och

kommer att lägga energi på att uppdatera miljöledningssystemet.

Vidare hittade vi naturligtvis brister inom områden som är helt nya i ISO 14001, exempelvis intressentanalysen och livscykelperspektivet.

Företaget har också ett tydligt perspektiv på miljörisiker men det finns inte så mycket i miljöledningssystemet om hur miljöfrågorna både kan skapa bättre miljö och bidra till Nolato MediTors affärer.

Vad tyckte Nolato MediTor om studenternas examensarbete?

Vi är mycket imponerade av Linnea Turnstedts och Linnea Malms arbete, konstaterar Kristian Sandberg som är kvalitets- och miljöchef vid MediTor. Det är alltid kul att ha att göra med unga och engagerade människor med goda kunskaper. De hittade flera intressanta saker vid den interna miljörevisionen och deras ”gap analys” hjälper verkligen oss att komma igång med uppdateringen av miljöledningssystemet.

Examensarbetet ”Uppdatering till ISO 14001:2015 – Ett företags utmaningar och väg framåt” presenterades i december 2016 vid Lunds Universitet och Linnea Turnstedt och Linnea Malm erhöll högsta betyg för sina insatser.

Linnea Malm och Linnea Turnstedt tillsammans med Nolato MediTors försäljningschef Johan Christiansson (längst t.v.), kvalitetsingenjör Jeanette Netterström, kvalitets- och miljöchef Kristian Sandberg och vd Michael Holmström.

Mål och nyckeltal för hållbar utveckling

Nolato bedriver ett omfattande arbete med inriktning på ansvar för miljö, människor och samhälle. Vidare är vi övertygade om att hållbarhetsarbetet skapar affärsnytta. Arbetet är systematiskt och målinriktat och koncernens mål för hållbar utveckling ger vägledning i arbetet.

Målstyrning inom miljöområdet är ett krav i ISO 14001 och koncernens enheter arbetar därför med ett antal olika lokala miljömål. För att samordna aktiviteterna

infördes 2010 koncernövergripande långsiktiga mål för väsentliga områden inom hållbar utveckling. Målen har skärpts efterhand och de enskilda enheterna har stor frihet att utforma egna detaljerade mål och lägga till mål inom andra områden. Några av målen hade 2016 som slutpunkt och vi har utvärderat målformuleringar och utfall. Resultatet blev att flera av målen uppdaterades.

Koncernmålen omfattar områden som

både är viktiga för det interna hållbarhetsarbetet och för våra intressenter. Genom att koppla våra mål till FN:s Globala Mål lyfter vi Nolatos hållbarhetsarbete till en högre nivå.

Tabellen nedan ger en översikt av hur arbetet med målen utvecklas och hur vi bedömer möjligheten att uppnå dem. Detaljerad information kring utsläppsdata och andra parametrar presenteras på andra ställen i hållbarhetsredovisningen.

Område	Mål för hållbar utveckling	Utfall
Energi ★	Målet är effektivare energianvändning och under 2014 – 2016 strävade Nolato efter en minskning med 10 procent jämfört med genomsnittet för 2011 – 2012. Det koncernövergripande nyckeltalet är GWh/nettoomsättning och många av produktionsenheterna arbetar med lokalt anpassade mål. Målet kopplas till FN:s Globala Mål 7 "Hållbar energi för alla".	▲ Arbetet med energikartläggningar och åtgärder för effektivisering fortsatte. Installationen av energieffektiva produktionsutrustningar, LED-belysning, infrastruktur och energiovervakning bidrog till effektivare energianvändning. Koncernmålet uppnåddes och ett nytt långsiktigt mål har tagits fram.
Klimat ★	Målet är att utsläppet av den klimatpåverkande gasen koldioxid ska minska med 10 procent under perioden 2014 - 2016 jämfört med genomsnittet för 2011 – 2012. Målet avser de koldioxidutsläpp som uppstår vid användningen av energi. Det koncernövergripande nyckeltalet är ton koldioxid/nettoomsättning och olika typer av lokala mål förekommer. Målet kopplas till FN:s Globala Mål 13 "Bekämpa klimatförändringen".	▲ För att uppnå målet arbetar Nolato med effektivare energianvändning, utfasning av fossil energi, miljöanpassning av transporter och inköp av el från förnybara källor. Arbetet ger resultat men en betydande utmaning är situationen i Kina där koncernen endast kan använda el som huvudsakligen produceras från kol. Oavsett detta uppnåddes koncernmålet och ett nytt långsiktigt mål har tagits fram.
Kemikalier ★	Särskilt miljö- eller hälsofarliga kemikalier ska identifieras och fasas ut. Målet kopplas till FN:s Globala Mål 9 "Hållbar industri, innovationer och infrastruktur", samt Mål 12 "Hållbar konsumtion och produktion".	► Under året ersattes ett tiotal kemikalier och ytterligare kandidater för substitution identifierades. Vi uppdaterar nu målet med tydligare fokus på användning av förnybara råvaror.
Avfall ★	Avfallsmängden ska minska i förhållande till nettoomsättningen. Här arbetar koncernens enheter med egna mål kring kassationer och hanteringen av avfall. Målen utgör delar av ISO 14001 eller initiativ som 5s och Lean manufacturing. Målet kopplas till FN:s Globala Mål 9 "Hållbar industri, innovationer och infrastruktur", samt Mål 12 "Hållbar konsumtion och produktion".	► Över tiden har den totala mängden avfall varierat. Positivt är att andelen avfall som deponeras minskat och andelen som återvinns ökat. Många av enheterna är framgångsrika med att minska kassationerna till mycket låga nivåer och att skapa bra system för källsortering av avfall. Det finns också goda exempel där avfallet från förpackningar minskat både hos Nolato och kunderna. Målet ingår i arbetet med ständiga förbättringar och har inte något "bäst före datum".
Miljöledningssystem	Målet är att samtliga enheter ska vara certifierade enligt den internationella miljöledningssystemstandard ISO 14001. Förvärvade bolag ska certifieras inom en tvåårsperiod. Målet kopplas till FN:s Globala Mål 9 "Hållbar industri, innovationer och infrastruktur".	► Samtliga enheter, utom två bolag som förvärvades under 2016, är certifierade enligt ISO 14001. Införandet av miljöledningssystem har påbörjats vid de förvärvade bolagen. Övriga anläggningar arbetar med att uppdatera sina ledningssystem enligt de nya kraven i ISO 14001:2015. Detta arbete kommer att vara avslutat senast 2018.
Miljöanpassade produkter	Under 2016 ska Nolato delta i minst tre projekt med inriktning på att minska miljöpåverkan av befintliga eller nya produkter. Målet kopplas till FN:s Globala Mål 9 "Hållbar industri, innovationer och infrastruktur", samt Mål 12 "Hållbar konsumtion och produktion".	► Projekt för miljöanpassningar av existerande och nya produkter genomförs i samarbete med kunder eller på eget initiativ. Målet ingår i arbetet med ständiga förbättringar och har inte något "bäst före datum".
Säkra arbetsplatser ★	Antalet olyckor på arbetsplatserna ska minimeras och här gäller en "nollvision". Samtliga enheter ska ha fungerande system för att registrera och åtgärda händelser som kunde ha orsakat en olycka (near miss). Vidare finns ett krav att verksamheterna efterhand ska certifieras enligt arbetsmiljöstandard OHSAS 18001. Målet kan kopplas till FN:s Globala Mål 8 "Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt".	► Under 2016 inträffade 63 arbetsolyckor med frånvaro. I ett femårsperspektiv varierar frekvensen mellan 2 – 5 olyckor med frånvaro per miljon arbetade timmar. System för att registrera near misses finns vid samtliga enheter. Arbetet med att införa OHSAS 18001 pågår och sex enheter är certifierade. I ett industriellt perspektiv är olycksfallsfrekvensen fortsatt låg men det finns ingen tydlig nedåtgående trend. Målet är inte uppnått och har uppdaterats.
Etiska och mänskliga principer	Inga fall av kränkning av mänskliga rättigheter, diskriminering och tvångsarbete ska förekomma. Fortsatt aktiv information till medarbetare och nyanställda. Målet kan kopplas till FN:s Globala Mål 5: "Jämställdhet" och Mål 8: "Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt".	▲ Informationen till medarbetarna om Nolatos själ fortsatte under året. Några fall av kränkningar av mänskliga rättigheter registrerades inte. Av koncernens cirka 6 400 anställda är 49 procent kvinnor. Rekryteringen av kvinnliga ledare är viktig för Nolato. Vid enheterna i Kina och Ungern hade vi fortsatt goda erfarenheter av anställning av personer med funktionshinder.
Antikorruption	Inga fall av mutor, korruption och kartellbildning ska förekomma. Fortsatt aktiv information till medarbetarna. Målet kan kopplas till FN:s Globala Mål 16: "Fredliga och inkluderande samhällen".	▲ Vid samtliga koncernbolag arbetar ledningen med åtgärder för att förebygga korruption. Whistleblowing tillämpas och under 2016 registrerades inga händelser som kan förknippas med korruption och bristande affärsetik.
Kunder	Kundkrav inom miljö och socialt ansvar ska klaras med god marginal.	▲ Resultaten av kundernas utvärderingar och revisioner var fortsatt goda. Tre anläggningar i Kina och en i Malaysia är godkända enligt kraven i Sony Green Partner.
Leverantörer	Förbättrad utvärdering av leverantörernas hållbarhetsarbete. Varje bolag ska under 2016 minst ha utvärderat fem leverantörer. Målet kan kopplas till FN:s Globala Mål 12: "Hållbar konsumtion och produktion".	▲ Under 2016 genomfördes 173 utvärderingar av leverantörernas hållbarhetsarbete. Leverantörerna uppfyllde Nolatos krav på acceptabel eller god nivå. I ett fall avslutades samarbetet beroende på vissa brister.
Samhälle, investerare och analytiker	Rapportering ska ske enligt GRI och CDP. Anslutningen till Global Compact ska fortsätta. Genom transparent information inom hållbarhetsområdet ska vi uppnå goda resultat vid utvärderingar av analytiker och oberoende institut.	▲ Aktiviteter kring samhällsengagemang i Kina och på andra platser. Goda resultat vid utvärderingar av hållbarhetsarbetet i affärstidningar och av investerare. Redovisning av klimatpåverkan enligt CDP och redovisning till FN (COP).

Uppdatering av koncernmålen

Nolatos koncernledning har nyligen genomfört en utvärdering av koncernmålen vilken resulterade i följande förändringar:

- ▶ **Energi:** Målet är effektivare energianvändning och under 2017 – 2020 strävar Nolato efter en minskning med 20 procent jämfört med genomsnittet för 2011 – 2012. Det koncernövergripande nyckeltalet är GWh/nettoomsättning.
- ▶ **Klimat:** Målet är att utsläppet av den klimatpåverkande gasen koldioxid ska minska med 20 procent under perioden

2017 - 2020 jämfört med genomsnittet för 2011 – 2012. Målet avser de koldioxidutsläpp som uppstår vid användningen av energi. Det koncernövergripande nyckeltalet är ton koldioxid/nettoomsättning.

- ▶ **Kemikalier och råvaror:** Farliga kemiska ämnen ska identifieras och där det är möjligt fasas ut. Andelen återvunna och/eller förnybara råvaror ska öka.
- ▶ **Avfall:** Avfallsmängden ska kontinuerligt minska i förhållande till nettoomsättningen. Andelen återvunnet avfall ska öka.

- ▶ **Säkra arbetsplatser:** Antalet olyckor på arbetsplatserna ska minimeras och här gäller en ”nollvision”. Samtliga enheter ska ha fungerande system för att registrera och åtgärda near misses. Arbetet ska bedrivas systematiskt, exempelvis genom certifierade ledningssystem för arbetsmiljö och säkerhet (OHSAS 18001/ISO 45001).

Miljöansvar

Teknologier och miljöaspekter

Nolato utvecklar och tillverkar produkter i polymera material som plast, silikon och TPE till kunder inom medicinteknik, läkemedel, telekom, fordon och andra utvalda industriella sektorer. Det vi tillverkar kan vara allt från enskilda komponenter, som kunden själv monterar i sin egen produkt, till kompletta produkter, klara att levereras till kundens kund. Vi utvecklar och tillverkar även egna produkter, till exempel läkemedelsförpackningar.

Tillverkningsmekanikerna omfattar:

- ▶ **Formsprutning** – Teknologi för att tillverka komponenter i plast, silikon och TPE med krav på exakta mått och hög kvalitet. Vår vanligaste produktionsteknologi.
- ▶ **Formsprutblåsning** – Teknologi för att tillverka behållare och flaskor i plast. Vi använder den för att producera läkemedelsförpackningar.
- ▶ **Doppformning** – Teknologi för att tillverka flexibla, lufttäta produkter i latexgummi. Vi använder den för att producera kateterballonger, andningsblåsor och andra liknande produkter.
- ▶ **Extrudering** – Teknologi för att tillverka slang och andra strängformade produkter. Vi använder den för att producera bland annat hjärt- och urinkatetrar samt EMC-packningar.
- ▶ **Stansning** – Teknologi för att tillverka platta produkter i ett eller flera material. Vi använder den för att producera pack-

ningar, tätningar och kosmetiska detaljer som högtalarskydd, logotyper och andra produkter.

- ▶ **Vidareförädling och montering** – Vi ger komponenterna önskad finish genom till exempel lackering, dekorerings eller metallisering samt monterar dem och skapar en komplett produkt eller ett delsystem. Montering kan ske helautomatiskt, semiautomatiskt eller manuellt.

I ett livscykelperspektiv orsakar ovanstående teknologier olika typer av samspel med den omgivande miljön – de flesta fall med mycket begränsad negativ påverkan.

Vid produktionsanläggningarna kan de direkta miljöaspekterna kopplas till användningen av energi, råvaror (huvudsakligen plaster) och lösningsmedel. Andra betydande miljöaspekter är uppkomsten av avfall och utsläppen till atmosfären av koldioxid och lösningsmedel. De indirekta miljöaspekterna omfattar framförallt leverantörernas aktiviteter, transporter och användningen av Nolatos produkter. I produkternas sista fas i livscykeln återvinns de som material eller energi men på samma sätt som för andra plastprodukter hamnar en del material på deponier eller sprids i naturen.

Nolatos teknologier har i de flesta fall en mycket begränsad negativ miljöpåverkan.

Energi

Energi används till produktionsutrustningar, belysning, ventilation, kylning, transporter, reningsanläggningar och uppvärmning.

Nolato använder huvudsakligen indirekt energi i form av elektricitet (85 procent) och fjärrvärme (10 procent). För uppvärmning och driften av reningsanläggningar används vid några enheter eldningsolja, naturgas eller propan. Användningen av eldningsolja minskar och ersätts med värmepumpar eller biobränslen. Andelen fossila bränslen uppgår till cirka 5 procent av den totala energianvändningen.

Energiförbrukningen uppgick till 169 GWh (167) under 2016 och nyckeltalet, där energiförbrukningen sätts i relation till försäljningen, visar en nedåtgående trend sedan 2011. Energikostnaden för 2016 var cirka 123 MSEK (128). Exempel på insatser som syftar till att öka energieffektiviteten är:

- ▶ Energikartläggningar enligt EU:s direktiv för energieffektivisering. Utredningarna visar att det fortfarande finns en stor potential att spara energi. Det kan gälla optimering av ventilation, kylning, belysning och tryckluft. Nolato kommer att fortsätta med energikartläggningar och genomföra kostnadseffektiva åtgärder.
- ▶ Hydrauliska formsprutor som byts ut mot elektriska maskiner ökar energieffektiviteten och minskar hanteringen av hydraulolja. En dopningsrobot hos MediTor fortsätter att ge betydande energibesparingar.
- ▶ Införandet av certifierade energiledningssystem (ISO 50001) vid enheterna i Storbritannien ger fortsatt goda resultat.
- ▶ Användning av överskottsvärme från utrustningar för att värma lokaler och lagerbyggnader vid Nolato Contour. Installation av system för frikyla minskade energianvändningen med tre procent vid Nolato Ungern.
- ▶ Utbyte av belysning till LED-lampor. Exempelvis installerades under året vid Nolato i Beijing 3 181 LED-lampor. Installation av sensorer för belysning.
- ▶ Produktionsplanering för att utnyttja utrustningarna så effektivt som möjligt och stänga ner utrustningar när de inte används. Kortare cykeltid hos pressar minskar energianvändningen. Detsamma

gäller frekvensstyrning av elektriska pumppmotorer i produktionsutrustningarna vid Nolato Jaycare.

- ▶ Åtgärder för att minimera kassationer och omkörningar, något som samtidigt bidrar till minskad energiförbrukning.
- ▶ Utbildningsinsatser och detaljerad övervakning av energiförbrukningen engagerar medarbetarna i att spara energi.

Utsläpp till atmosfären

Utsläpp av klimatpåverkande gaser

Nolatos utsläpp av den klimatpåverkande gasen koldioxid orsakas av energianvändningen, transporterna av råvaror och färdiga produkter samt av en mängd indirekta aktiviteter hos koncernens leverantörer och kunder. Redovisningen av utsläppen omfattar framförallt den direkta och indirekta energianvändningen.

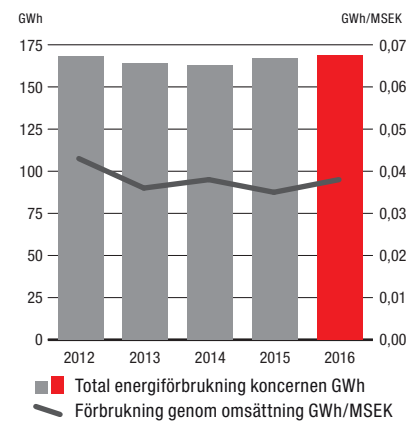
Utsläppen från transporter, tjänsteresor, leverantörer och användare av Nolatos produkter är inte obetydliga och under året har kartläggningen av utsläppen från transporterna inletts.

Under 2016 släppte Nolatos produktionsanläggningar ut 51 000 ton (57 000) koldioxid, varav mindre är tre procent orsakades av användningen av fossila bränslen. Övriga utsläpp av koldioxid uppstod framförallt vid produktionen av el och fjärrvärme i de länder vi är verksamma. I länder som Kina, USA, Polen och Ungern används kol i stor utsträckning för elproduktion, något som orsakar betydande utsläpp av koldioxid och som får stort genomslag i koncernens koldioxidavtryck.

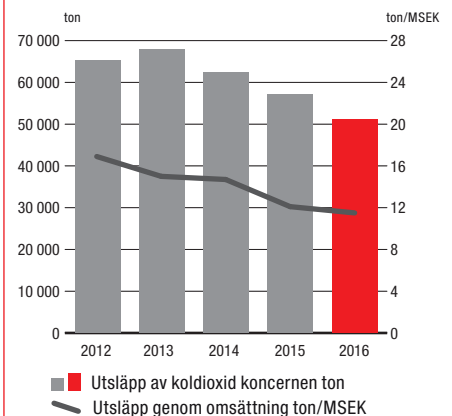
Ett antal åtgärder har genomförts för att minska Nolatos koldioxidavtryck, exempelvis:

- ▶ Genom att köpa in fossilfri el till verksamheten i Ungern minskade de indirekta utsläppen av koldioxid med mer än 10 000 ton.
- ▶ Under huvuddelen av året upphandlade Nolato Jaycare i Storbritannien el med nollutsläpp av koldioxid. Detta resulterade i att utsläppen minskade med i storleksordningen 8 000 ton. Bolaget har skrivit på ett nationellt avtal för att motverka klimatförändringar (*Climate Change Agreement*). Avtalet gäller energiintensiv industri och genom att minska energianvändningen kan deltagande

Energiförbrukning

Utsläpp av koldioxid CO₂

företag få reducerade avgifter enligt ett Brittiskt system som kallas *Climate Change Levy*.

- ▶ Åtgärder inom energieffektivisering, bland annat energikartläggningar och införande av ISO 50001.
- ▶ Utfasning av eldningsolja och installation av värmepumpar eller biobränslen.
- ▶ Minskad kassation och minskade avfallsmängder.
- ▶ Inköp av bränslesnålare fordon, fler telefonkonferenser och förbättrad logistik.
- ▶ Det förvärvade bolaget Grizzly Medical i Polen använde tidigare kol för uppvärmning av byggnaderna. En av de första åtgärderna efter förvärvet var att ersätta koleldningen med fjärrvärme.

I samband med ett nytt upphandlingsavtal för transporter har Nolato numera till-

gång till information om klimatpåverkan och andra luftföroreningar. Detta gäller de svenska bolagen och transporter via landsväg, båt och flyg. Under året uppgick utsläppen av koldioxid till 1 400 ton.

Andra utsläpp till atmosfären

Användningen av cirka 450 ton färger, lacker och lösningsmedel gav upphov till utsläpp av VOC (*Volatile Organic Compounds*) om cirka 60 ton (55). Huvuddelen av dessa ämnen används vid lackering av mobiltelefoner i Beijing. En reningsutrustning som installerades 2015 gör att utsläppen är ungefär hälften så stora som tidigare. Åtgärderna för att förbättra luftkvaliteten i Beijing uppskattas av miljömyndigheterna. Så här långt har Nolato inte omfattats av kraven på tillfällig stängning av industriella verksamheter

under episoder av kraftiga luftföroreningar i staden.

Det finns drygt 2,7 ton (2,7) ozonnedbrytande ämnen (HFC) i luftkonditioneringsutrustningar och annan utrustning vid ett tiotal produktionsenheter. Några mindre läckage inträffade under året, vilka motsvarade cirka 4 procent av den installerade mängden. Utsläppen av svaveldioxid och kväveoxider var låga och uppgick till 4 ton (5). Utsläppen av stoft och luktväsende ämnen är normalt försumbara men ett klagomål på lukstörningar förekom vid anläggningen i Beijing. Lukten kan kopplas till ett system för recirkulering av vatten som används i en reningsanläggning för lösningsmedelsutsläpp. Åtgärder har vidtagits för att minska olägenheten för grannarna.

Viktigt med energieffektivisering för minskad klimatpåverkan

För att hålla igång Nolatokoncernen under 2016 behövdes det 168 GWh, en energimängd som motsvarar användningen hos mer än 8 000 småhus eller ett mindre samhälle. Energin kostade 123 miljoner kronor och gav upphov till utsläpp av 51 000 ton av den klimatpåverkande gasen koldioxid.

Långsiktiga energi- och klimatmål

Energi- och klimatfrågorna har hög prioritet inom Nolato och vi har satt långsiktiga mål att öka energieffektiviteten och minska utsläppen av koldioxid.

Det genomförs många åtgärder för att effektivisera användningen av energi och nyckeltalen rör sig i rätt riktning, dvs nedåt. Förutom åtgärder som utbyte av energikrävande belysning och maskiner har vi även börjat genomföra energikartläggningar och införa certifierade energiledningssystem enligt ISO 50001.

Inköp av fossilfri el i flera länder bidrar till minskade utsläpp av koldioxid.

Energikartläggningar öppnar ögonen

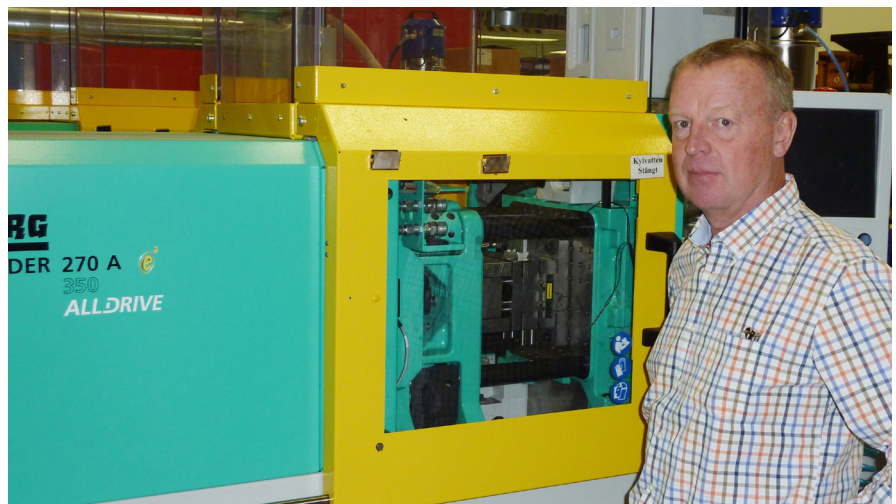
Enligt EU:s nya direktiv för energieffektivisering måste alla större företag ge-

nomföra energikartläggningar. Dessa ska utföras enligt fastlagda riktlinjer och rapporteras till myndigheterna i respektive land. Nolato Polymer i Torekov och Ängelholm, samt Nolato MediTor i Torekov, har gjort en gemensam kartläggning och Per-Olof Jansson, chef för de båda enheternas fastigheter, är mycket nöjd:

”Vi har varit ganska framgångsrika i vårt arbete med energifrågorna och trod-

de att vi kunde det mesta om energianvändningen i fastigheterna och de olika produktionsprocesserna. Den systematiska kartläggningen öppnade våra ögon och saker som vi inte trodde var så betydelsefulla visade sig vara energitjuvar”.

Liknande energikartläggningar genomförs nu på bred front vid Nolatos anläggningar i Europa. Något som är bra såväl för miljön som för Nolatos resultat.

Per-Olof Jansson vid Nolato Polymer visar en ny, energieffektiv formspruta.

Råvaror och kemikalier

Under 2016 användes vid produktionsprocesserna cirka 34 000 (30 000) ton polymera material. Mer än 94 procent utgjordes av plaster och resten av syntetiskt gummi. Här rör det sig om silikon- och latexgummi som används i produkter inom medicinteknik. Andra material som används i storleksordningen 1 600 (1 100) ton/år är färger, lacker, lösningsmedel och metaller.

I ett antal av koncernens produkter är det krav från kunden att polymeren ska utgöras av jungfrulig råvara. Detta gäller framförallt läkemedelsförpackningar och medicintekniska produkter. Intresset för återvunnen plast uttrycks dock av en del kunder, exempelvis för användning i vissa modeller av mobiltelefoner eller i komponenter till fordon. Under året var mängden återvunnen plast cirka 400 (200) ton och det pågår kundprojekt där målsättningen är att öka andelen återvunnet material. Vi ser också ett intresse att minska polymeranvändningen i vissa produkter, något som är fördelaktigt både ur kostnads- och miljösynpunkt. Nolato har en uttalad ambition att öka användningen av förnybara råvaror, exempelvis biobaserade plaster.

En miljöaspekt som rör de flesta av koncernens bolag är kundernas krav på att produkterna inte får innehålla vissa utpekade kemiska ämnen. Vidare är intresset för konfliktmineral fortsatt högt (se Ord-förklaringar och definitioner). Kemiska substanser som identifieras av kunderna, och/eller som identifierats som kandidater för riskreduktion i kemikalielagstiftningen REACH, är prioriterade. I praktiken innebär detta att ett begränsat antal kemiska ämnen är föremål för utfasning eller andra riskreducerande åtgärder. Det rör sig exempelvis om mjukgörande ftalater som förekommer i några komponenter som tillverkas av Nolato.

Lösningsmedelsbaserade lacker är ett annat område där det är fördelaktigt ur hälso- och miljösynpunkt att byta till vattenbaserade produkter. Våra ambitioner kolliderar i bland med kundernas krav på produkternas finish men här pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Av den totala användningen av lacker och färger utgörs cirka en fjärdedel av vattenbaserade produkter.

Vattenfrågor

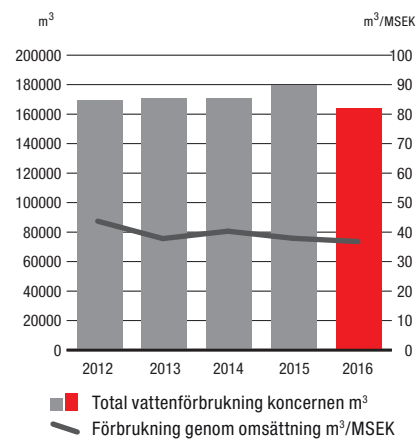
Med verksamheter i flera världsdelar är det viktigt för Nolato att minska koncernens globala vattenfotavtryck. Våra anläggningar använder kommunalt vatten till reningsutrustningar, vissa produktionsprocesser, rengöring, sanitära ändamål och kylning. Under 2016 förbrukades 163 700 m³ (179 300) vatten till en kostnad av cirka 2,4 MSEK (2,5).

Vid anläggningarna finns tekniska system för att minska vattenförbrukningen, exempelvis slutna system för kylvatten till formsprutor och andra utrustningar. Det förekommer dock några produktionsprocesser där förbrukningen är hög. Detta gäller framförallt tillverkningen av andningsblåsor i latexgummi i Torekov, som står för cirka 14 procent av den totala förbrukningen.

Det är flera tusen personer som arbetar vid Nolato i Beijing och detta återspeglar sig i att enheten står för drygt 60 procent av koncernens vattenförbrukning. Staden Beijing är identifierad som ett vattenbristområde och bolaget genomför olika åtgärder för att minska vattenanvändningen. Det rör sig bland annat om informationskampanjer, läcksökning, reparation av droppande kranar, samt kontroll av att vatten inte förbrukas under perioder då utrustningar och lokaler inte används.

Utsläppen av föroreningar till avloppsvatten är begränsade och utgörs framförallt av sanitärt vatten. Samtliga produktionsenheter är anslutna till kommunala avloppsreningsverk. Utsläppen av avloppsvatten förväntas inte orsaka någon miljöpåverkan. Ett undantag är ett eller flera kemiska ämnen som används vid MediTor i Torekov och som med stor sannolikhet påverkar reningsprocesserna i det kommunala avloppsreningsverket. Detta visar sig genom att reningen av kväve (inhibering av nitrifikationen) reduceras. MediTor har genomfört undersökningar av avloppsvattnets sammansättning och testat reningsutrustning, men orsaken till nitrifikationshämningen har inte kunnat identifieras. Bolaget har därför inlett ett samarbete med forskare vid Lunds Tekniska Högskola och en detaljerad studie genomförs under våren 2017.

Vattenförbrukning

Avfall

Under 2016 återvanns ungefär 64 procent (60) av avfallet återvanns som material och 14 procent (14) som energi. Deponeringen av avfall visar en tydligt nedåtgående trend och uppgick till cirka 7 procent av den totala mängden. Detta kan jämföras med situationen för fem år sedan då cirka 16 procent deponerades. Det är alltså positivt att andelen avfall som deponeras minskar och andelen som återvinns ökar. Detta är ett resultat av mer krävande lagstiftning i många länder, men kan ytterst kopplas till en mängd förebyggande åtgärder vid Nolatos anläggningar. Systematiken i ISO 14001, lean manufacturing och 5S är viktiga verktyg för att minska kassation och uppkomsten av avfall.

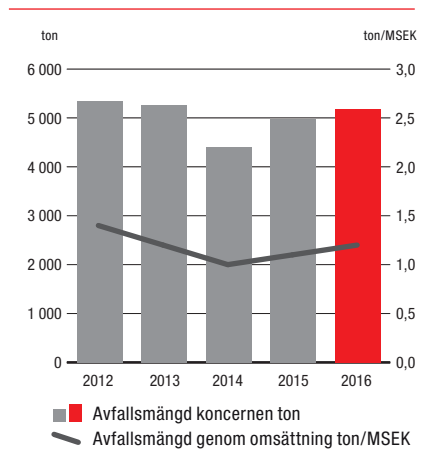
Den sammanlagda avfallsmängden uppgick till 5 200 ton (5 000), varav mängden farligt avfall utgjorde 8 procent (8). Kostnaderna för den externa hanteringen av avfallet uppgick under året till 3,7 MSEK (3,4).

Transporter

Under året fortsatte aktiviteterna för att minska miljöpåverkan från godstransporterna och tjänsteresorna:

- ▶ Vid den centrala upphandlingen av transporttjänster som genomfördes 2015 ingick hållbarhetsfrågorna som en viktig aspekt. Vi har nu tillgång till ett bra underlag för kartläggning av transporternas miljöpåverkan vid de svenska enheterna, exempelvis utsläppsdata för koldioxid, NO_x, SO₂ och andra luftföroreningar.
- ▶ Även vid Nolato i Kina ställer man miljökrav på transportföretagen och begär bland annat miljömärkta fordon.
- ▶ Många av enheterna utnyttjar möjligheterna till videokonferenser. Nolato Cerbo har installerat system som är öppet för bolag utanför Nolato. Detta minskar bland annat resorna för att besöka leverantörer.
- ▶ I samband med byten av fordon och tjänstebilar väljs modeller med lägre

Avfallsmängd

Kontinuerligt system för att snabbt identifiera avvikelser

Oväntade eller oplanerade händelser i en produktionsanläggning kan påverka tillverkningsprocesserna, produkternas kvalitet och/eller orsaka negativ påverkan på miljön eller människors hälsa.

Att snabbt kunna identifiera avvikelser och förebygga händelser är något som Nolato Contour arbetar med. Bolaget har installerat ett övervakningssystem som kontinuerligt följer ett antal parametrar som rör byggnaden.

Kontinuerlig övervakning

Systemet kallas Condition Based Monitoring (CBM) och övervakar temperaturen

i serverrummet, klimatet i kvalitetslaboratoriet, trycket i renrummen, temperaturen och fuktigheten i lagerlokalerna, vattenförbrukningen och många andra parametrar. Parametrarna är kopplade till gränsvärden och överskrids värdet larmar systemet ansvarig personal via textmeddelanden och email.

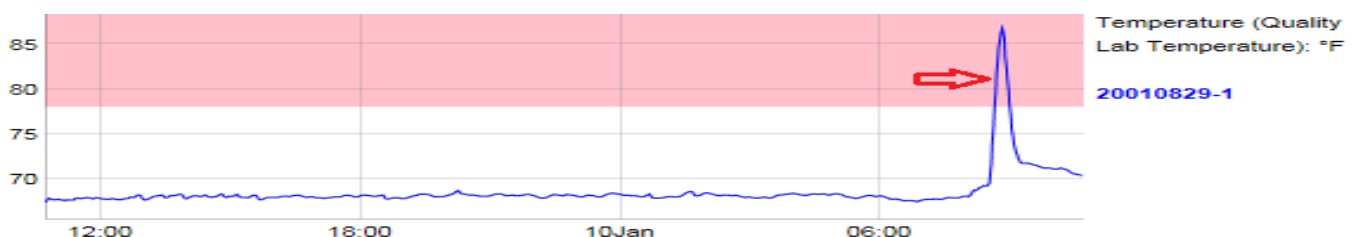
Snabbt åtgärdat utsläpp

Ett konkret exempel där övervakningssystemet bidrog till minskad miljöpåverkan var då larmet gick att en ventil i kylvattensystemet stod öppen. Behandlat kylvatten släpptes okontrollerat till av-

loppet och orsakade en onödig belastning på det kommunala avloppsreningsverket.

För Nolato Contour innebar händelsen att vattenförbrukningen ökade kraftigt. Utan systemet kan det ta dagar eller veckor innan den trasiga ventilen upptäcks. Men tack vare det nya systemet kunde underhållsavdelningen snabbt identifiera och åtgärda problemet.

Även kundernas förtroende för Nolato Contours verksamhet ökar när de inser att kritiska parametrar övervakas kontinuerligt och att avvikelser identifieras nästan innan de inträffat (failure prediction).

Diagrammet visar hur temperaturen i laboratoriet plötsligt ökar och överskrider gränsvärdet. CBM ger omedelbart larm till berörda personer och relevanta åtgärder kan vidtas.

bränsleförbrukning, exempelvis hybridbilar.

- ▶ Många av bolagen arbetar med att optimera transporter, exempelvis genom ökad fyllnadsgrad i lastbilarna, koordinerade transporter och miljöanpassade rutter. Exempelvis ökade Nolato MediTech lastbilarnas fyllnadsfaktor med 15 procent vid transporter till Ungern. Nolato MediTor skapade bättre logistik för transporter av andningsblåsor till Polen och sparade 16 500 km lastbilstransport.
- ▶ Bulkhantering i stället för hantering av material i säckar minskar antalet transporter.
- ▶ Smarta förpackningslösningar hos Nolato Jaycare minskar antalet transporter mellan Storbritannien och Italien.

Produkter som gör miljönytta

I samarbetet med kunderna arbetar vi med konceptutveckling, design, materialval, konstruktion, prototyper, produktionsverktyg, volymproduktion och vidareförädling. Produkternas miljöprestanda har blivit en allt viktigare konkurrensfaktor. För Nolato gäller detta bland annat mobiltelefoner, komponenter till fordon, vitvaror och motorsågar samt läkemedelsförpackningar och medicintekniska produkter. Här följer några exempel på projekt och existerande produkter:

- ▶ Nolato Gota och Nolato Lövepac tillverkar komponenter till Volvo Cars motorfamilj Drive-E. Motorerna är

cirka 20 procent mer energieffektiva än sina föregångare.

- ▶ För kunderna inom mobiltelefonbranschen är hållbarhetsfrågorna allt viktigare. Vid Nolatos enhet i Kina pågår ett antal projekt kring ökad användning av återvunnen plast och vattenbaserade lacker.
- ▶ Hos Nolato Plastteknik pågår ett projekt kring att ersätta förkromning av plastdetaljer med annan teknik. Vidare fortsätter man att ersätta aluminium med plast i fordonskomponenter. Ett annat exempel är en av Plasttekniks bulkprodukter där ny utformningen av produkten ger minskad polymeranvändning.
- ▶ Plaster ersätter andra material i fordon, hushållsmaskiner och motorsågar. Resultatet blir exempelvis minskad vikt och bränsleförbrukning. Sådan produktutveckling sker bland annat vid Nolato Plastteknik och Nolato Gota.
- ▶ Nolato Jaycare i Portsmouth tillverkar behållare för att ta hand om riskavfall inom sjukvården (Sharpak) och målet är att globalt etablera Sharpak som det främsta valet för klinisk avfallshantering.
- ▶ Nolato MediTors miljöanpassade andningsblåsor ger lägre polymeranvändning och minskat koldioxidavtryck. Bolaget erbjuder även ftalatfria andningsblåsor.
- ▶ Nolato Jaycare i Newcastle har framgångsrikt testat tillverkning av produk-

ter som består ”grön” polyetenplast, alltså plast som framställts biobaserad etylenråvara.

- ▶ Nolato deltar i utvecklingen av produkter inom miljöteknik, exempelvis bränsleceller.
- ▶ Nolato Lövepac har utvecklat miljövänliga fallor för vägglöss. I stället för bekämpningsmedel används ”strips” med mörka skrymslen som lössen söker sig till och där möter sitt öde då de exponeras för kiseldioxid från alger.
- ▶ Nolato Cerbo tillverkar läkemedelsförpackningar (*SC Light Caps*) med mindre mängd plast och därmed lägre koldioxidavtryck.
- ▶ Lövepac Converting samarbetar med forskare vid utvecklingen av produkter som består av zirkoniumdioxid. Zirkoniumdioxid är en keram som är extremt slitstarkt, motstår kemikalier, har naturlig skönhet och en exceptionellt jämn yta. Dessutom är materialet fullständigt biokompatibelt, vilket innebär att den som bär något som är tillverkat i zirkoniumdioxid inte riskerar allergiska reaktioner.

Olyckshändelser

Under 2016 inträffade inga olyckshändelser eller okontrollerade utsläpp till miljön. Det registrerades inte heller några klagomål på miljön från närboende eller andra intressenter.

Socialt ansvar

Global verksamhet

Under 2016 var medelantalet anställda 6 418 (7 759). Ungefär tre fjärdedelar av medarbetarna finns vid Nolatos enheter i Kina. Andra länder där vi har många medarbetare är Sverige och Ungern. Nolato har en lång tradition av ansvarsfullt företagande och vi är övertygade om att synsättet bidrar till att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla engagerade och kompetenta medarbetare.

Samtliga enheter är helägda av koncernen och följer fullt ut riktlinjerna i Nolatos Grundbultar och uppförandekod. Det praktiska arbetet med personalfrågor i koncernen är decentraliserat. Varje enskilt koncernbolag har därmed ansvar för att hantera dessa frågor på ett sätt som stämmer överens med koncernens riktlinjer och med respektive lands lagstiftning och kultur.

I totalsiffran över medelantalet anställda ingår cirka 3 000 medarbetare i Kina, vilka är anställda genom bemanningsföretag. Denna anställningsform har främst valts för att underlätta verksamhetens omfattande arbete med rekrytering av arbetskraft för mobiltelefonprojekt och på så sätt undvika att bygga upp en stor egen rekryteringsorganisation. I enlighet med koncernens policy omfattas dessa medarbetare av samma principer som Nolatos övriga anställda i Kina vad gäller lönesättning, förmåner, arbetstid, arbetsmiljö, socialt ansvar etc.

Uppförandekoden ger vägledning

Nolatos uppförandekod ger tydlig vägledning till hur koncernens affärsprinciper och värderingar ska omsättas i praktiken. Den kan betraktas som en etisk kompass som ska följas av samtliga medarbetare, oavsett arbetsplats eller arbetsuppgift. Kodens gäller även styrelsemedlemmar samt personer som är engagerade i Nolatos verksamhet via kontrakt eller avtal. Uppförandekoden visar även vad vi förväntar oss av våra leverantörer kring ansvarsfullt företagande.

Alla har rätt att låta sig företrädas

Samtliga anställda i Nolato har rätt att företrädas av fackföreningar, liksom rätt till kollektivavtal. Vid 14 enheter i Sverige och Kina omfattas samtliga de anställda av kollektivavtal. Vid enheterna i övriga länder finns inte några fackföreningar eller

kollektivavtal, vilket speglar den normala situationen i dessa länder.

Jämställdhet och motverkande av diskriminering

Jämställdhetspolicyen är en integrerad del av Nolatos uppförandekod och de vardagliga aktiviteterna inom området är delegerade till ledningen för de lokala bolagen. Jämställdhetsarbetet bedrivs enligt bolagens jämställdhetsplaner och omfattar aktiviteter som syftar till skapa balans mellan män och kvinnor vid anställning och karriärutveckling samt åtgärder som bland annat skapar möjligheter åt funktionshindrade. Formella jämställdhetsplaner finns vid ungefär 75 procent av enheterna.

Andelen kvinnor bland de anställda var under året 49 procent (50). Balansen mellan antalet män och kvinnor varierar mellan olika länder och i Sverige, Storbritannien är det övervikt för manliga medarbetare. I Ungern, Kina, Polen och Rumänien råder motsatt förhållande. I Nolatos styrelse är andelen kvinnor 22 procent (30) och i koncernledningen 0 procent (0). Bland övriga ledande befattningshavare utgörs cirka 27 chefer av kvinnor, vilket motsvarar 20 procent (19).

I enlighet med åtagandet i uppförandekoden arbetar vi för att motverka diskriminering. En målgrupp är funktionsnedsatta och dessa medarbetare behandlas på samma sätt som andra anställda. Personer med funktionsnedsättning arbetar vid enheterna i Beijing (Kina), Göteborg (Sverige), Newcastle (UK) och Mosonmagyaróvár (Ungern). I Ungern har Nolatos insatser fått stor uppmärksamhet och belönats med era utmärkelser.

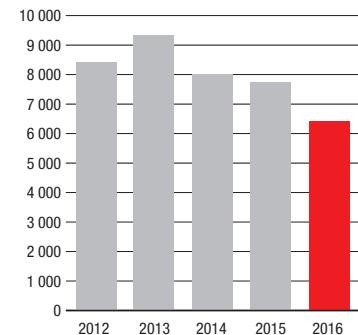
Whistleblowing

Alla medarbetare har möjlighet att genom Nolatos system för whistleblowing slå larm om allvarliga oegentligheter utan att riskera att bli trakasserade eller motarbetade. Som allvarlig oegentlighet räknas oetiskt eller olagligt beteende, bedrägerier och allvarliga brott mot uppförandekoden, till exempel mutor eller diskriminering av anställda. Under verksamhetsåret identifierades inga allvarliga oegentligheter.

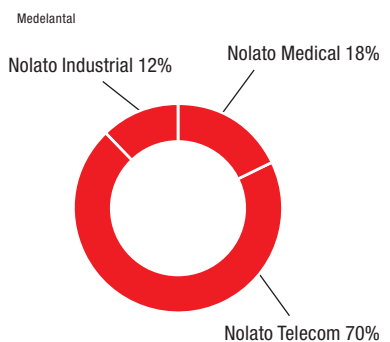
Utbildning och personlig utveckling

Ett verktyg i personalarbetet är utbildning och vi arbetar bland annat med ledarutveckling samt med ett stort antal riktade

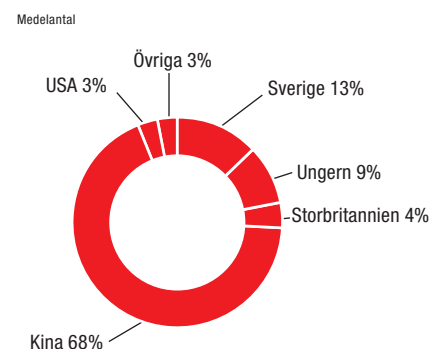
Medelantalet anställda

Anställda per affärsområde

Anställda per land

utbildningar kring kvalitet, teknik, uppförandekod, hälsa och säkerhet. Under 2016 deltog medarbetarna i utbildningar som sammanlagt omfattade cirka 338 000 (300 000) timmar, vilket motsvarar nästan 53 (39) timmar per anställd. Utbildningsinsatserna var särskilt stora i Kina, Ungern, Sverige och USA. Nyanställda är en viktig målgrupp för informations- och utbildningsinsatser.

Under året deltog cirka 2 050 (2 600) medarbetare i utvecklingssamtal, karriärutveckling eller annan bedömning av den egna arbetsinsatsen. Medarbetarenkäter genomförs regelbundet vid flertalet av koncernens enheter. Frekvensen är i de flesta fall vartannat eller vart tredje år och under 2016 genomfördes 9 (6) undersökningar. Arbetsklimatet uppfattades överlag som bra och ett antal konstruktiva förbättringsförslag framställdes av medarbetarna. Det rörde sig bland annat om utbildning, intern kommunikation, förmåner och karriärvägar.

Vi gör särskilda insatser i Kina för att attrahera, behålla och utveckla fast och tillfälligt anställda. Aktiviteterna samlas under begreppet Employee Care Program och i programmet ingår bland annat aktiviteter kring hälsa, säkerhet och livsstil, möjligheter att delta i språkundervisning, samt medarbetarenkäter som kompletteras av ett forum där medarbetare får diskutera med bolagets vd. En uppskattad aktivitet under året var en endags tur till centrala Beijing. Fler än 1 300 medarbetare deltog i utflykten.

Hälsa och säkerhet

Det förebyggande arbetsmiljöarbetet bedrivs på ett systematiskt sätt. Vi identifierar risker och orsaker till incidenter och olyckor och vidtar lämpliga åtgärder. Det rör sig bland annat om tekniska förbättringar och utbildningsinsatser. Formella

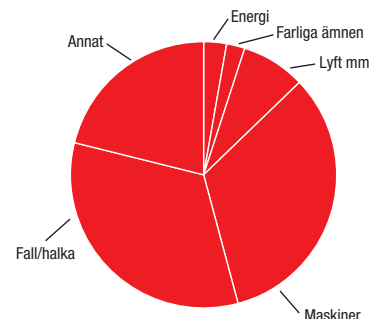
skyddskommittéer finns vid 95 procent av enheterna, vilka omfattar i stort sett samtliga medarbetare. En viktig del av det systematiska arbetet är införandet av ledningssystem för hälsa och säkerhet (OHSAS 18001). För närvarande är 6 (6) enheter certifierade och ytterligare nio planerar certifiering inom något år.

Under 2016 inträffade 63 (36) arbetsolyckor (*Lost Work Case; LWC*) som resulterade i en sammanlagd frånvaro om 447 (405) dagar. Som tidigare år var de vanligaste orsakerna skador av tunga lyft, repetitivt arbete, maskiner samt fall/halka, något som i de flesta fallen gav upphov till begränsad frånvaro. En allvarlig olycka, där en operatör skadade flera fingrar, resulterade i lång frånvaro. I ett femårsperspektiv varierar frekvensen mellan 2 – 5 olyckor med frånvaro per miljon arbetade timmar. I ett industriellt perspektiv är olycksfallsfrekvensen fortsatt låg men det finns ingen tydlig nedåtgående trend. Systemen för registrering av tillbud (*near misses*) utvecklades positivt och är nu införda vid samtliga enheter. Under året rapporterades 583 (501) tillbud som utreddes och där korrigerande och förebyggande åtgärder vidtogs.

Utbildningar i miljö och arbetsmiljö är en del av det förebyggande arbetet och omfattade i medeltal 5,0 (5,1) timmar per anställd. Utbildning i Första Hjälpen, kemiska hälsorisker, personlig skyddsutrustning, heta arbeten, truckkörning, brandskydd och maskinsäkerhet är vanligt förekommande.

Nolato Beijing erhöll under året utmärkelsen *Safety Month Best Practice* från Beijing Business Development Area (BDA). Tommy Li, som är chef för hälsa och säkerhet, erhöll utmärkelsen *BDA Excellent Safety Officer*.

Orsaker till arbetsolyckor

Arbetsrelaterade olyckor

År	2012	2013	2014	2015	2016
LWC *	64	34	43	36	63
LWC per miljon arbetade timmar	3,9	2,0	2,9	2,3	5,0
LWD *	616	381	929	405	447
LWD per miljon arbetade timmar	37	23	62	27	35

* LWC = Lost Work Case (frånvaro ≥ 1 dag)

* LWD = Lost Work Day (förlorade arbetsdagar)

Affärspartners och andra intressenter

God affärsetik ska tillämpas

I enlighet med Nolatos uppförandekod och den tionde principen i *Global Compact* ska våra affärsprinciper kännetecknas av integritet och ansvarstagande. Av uppförandekoden framgår det att:

- ▶ Nolato inte erbjuder eller tar emot gåvor, förmåner eller betalningar som kan påverka, eller uppfattas att påverka, objektiviteten i mottagarens beslut eller som bryter mot lagstiftning och/eller lokala seder.
- ▶ Nolato undviker situationer där lojaliteten mot företaget kan komma i konflikt med personliga intressen.
- ▶ Nolato följer konkurrenslagstiftningen och verkar för rättvis konkurrens.
- ▶ Nolato säkerställer att medarbetare, utan risk för personliga konsekvenser, kan slå larm om väsentliga oegentligheter inom företaget.

För ett globalt företag är dessa frågor komplexa och synen på vad som är normala affärsprinciper varierar mellan olika länder och kulturer. Inom koncernen används följande metoder för att styra och följa upp hur den goda affärsetiken tillämpas:

- ▶ Nolatos uppförandekod gäller alla och ledningarna för koncernens bolag har ansvaret att föra värderingarna vidare inom sina organisationer.
- ▶ Vi följer löpande upp kostnader, utgifter och intäkter.
- ▶ Vi är särskilt uppmärksamma på etiska frågor i relationer med affärspartners. Normal affärssed i varje land ska beaktas, men om affärsprinciperna inte stämmer överens med Nolatos uppförandekod så ska vi avstå från affären eller vidta andra relevanta åtgärder.
- ▶ Med hjälp av checklistor från *Global Compact* gör vi årliga utvärderingar hur bolagen arbetar för att motverka mutor. Utvärderingen för 2016 visar att Nolatos uppförandekod styr arbetet och bolagen är fortsatt aktiva för att motverka korruption. De har bland annat etablerat detaljerade policys och riktlinjer kring gåvor, representation och omkostnader. Flera bolag rapporterar att de under året utökat sina aktiviteter i leverantörsledet.

- ▶ Ett system för *whistleblowing* är infört inom koncernen, vilket skapar en möjlighet för medarbetare att under sekretess rapportera allvarliga oegentligheter.

Årets utvärdering visar att koncernens bolag arbetar med affärsetiska frågor på samma höga ambitionsnivå som tidigare år. Något fall av mutor, korruption eller kartellbildning identifierades inte under 2016.

Samspel med kunder och leverantörer

Nolatos kunder finns inom branscher där frågor som rör miljö, arbetsmiljö och etik har hög prioritet. Detta gäller exempelvis fordons-, livsmedels-, telekom- och läkemedelsindustrin och vi kan observera att kraven på leverantörerna ökar och uppföljningen blir allt effektivare. Vi följer utvecklingen och kundkraven bidrar på ett konstruktivt sätt till utvecklingen av Nolatos hållbarhetsarbete.

Under 2016 rapporterade samtliga enheter kundkrav inom hållbar utveckling (se tabellen nedan). Sett i ett femårsårsperspektiv har krav som hänger samman med farliga kemiska ämnen (REACH, RoHS) ökat. Det samma gäller krav på att Nolato har infört en uppförandekod. Under de senaste åren har intresset för garantier avseende att det inte förekommer konfliktmineral (se Definitioner och ordförklaringar) i produkterna varit stort.

Under året granskades 15 (14) av koncernens enheter av kunder inom olika branscher. Sammanlagt rörde det sig om betydande antal frågeformulär och revisioner. Kunderna var överlag mycket nöjda med Nolatos insatser, exempelvis klassades Nolato Cerbo av den oberoende utvärderaren EcoVadis som ett bolag i gruppen med högst prestanda inom hållbar utveckling. Några kunder uttryckte

önskemål om förbättringar, exempelvis avseende ftalatfria medicintekniska produkter. I Kina ställdes krav på att reducera antalet övertidstimmar.

Förutom system för granskningar har några av kunderna etablerat system där leverantören kvalificerar sig för ett certifikat inom hållbar utveckling. Ett exempel är Sony Green Partner, som Lövepac Converting, Nolato Beijing och Nolato Malaysia är kvalificerade för.

Som en del av kraven från kunderna förväntas Nolato att överföra motsvarande krav i vår leverantörskedja. Detta görs genom information om Nolatos uppförandekod och kravspecifikationer, samt olika typer av uppföljningar. Vi genomförde under året 173 (134) granskningar av leverantörer med inriktning på hållbar utveckling. Ungefär 125 av utvärderingarna baserades på frågeformulär och vid knappt 50 tillfällen genomfördes formella revisioner. Utvärderingarna visade inte på några risker avseende miljö och socialt ansvar som inte går att hantera, men vi identifierade ett antal områden som bör förbättras. I ett fall avslutades samarbetet med leverantören.

Utvärderingar av leverantörernas hållbarhetsarbete är omfattande och tidskrävande. Vi tillämpar därför en riskbaserad modell för vilka leverantörer som väljs ut för granskning. De detaljerade kriterierna för vilka leverantörer som väljs ut varierar mellan koncernens bolag, men oftast är det nya leverantörer, nyckelleverantörer eller leverantörer med särskilda risker som väljs ut för uppföljning. En betydande andel av Nolatos leverantörer utgörs av globala koncerner inom polymer- och kemiindustrin. Sådana företag har ofta ett transparent hållbarhetsarbete och riskerna anses därför som låga. Vi genomför därför inte detaljerade utvärderingar av sådana bolag.

Kundkrav	Andel enheter som rapporterar hållbarhetskrav från kunderna (%)				
	2016	2015	2014	2013	2012
Införa miljöledningssystem	67	55	53	32	33
Fasa ut farliga kemikalier	38	40	42	42	48
Efterlevnad av REACH och RoHS	71	30	37	26	14
Produktrelaterad miljöinformation	52	65	53	42	57
Följa kundens uppförandekod/CR-krav	71	75	79	74	71
Konfliktmineral	80	80	58	0	0
Andra krav	24	25	10	21	9

Investerare

Nolatos hållbarhetsarbete analyseras regelbundet av investerare och andra organisationer. Koncernen är fortsatt godkänd enligt Swedbank Roburs kriterier för ansvarsfulla investeringar.

Samhällsengagemang

Nolato samverkar med de omgivande samhällena på de platser där vi har verksamheter. För oss är det viktigt att upprätthålla kontakter med universitet och skolor och visa att Nolato är intressant arbetsgivare. Det kan röra sig om ”öppet hus”, studiebesök, examensarbeten, praktik och utvecklingsprojekt. Hälften av enheterna hade kontakter med skolor och universitet. Nolato Cerbo har exempelvis tillämpad speed dating med nyanlända personer för att undersöka om det finns kompetens och erfarenhet som passar bolagets behov.

Åtskilliga elever och studenter gjorde under året studiebesök vid våra produktionsanläggningar eller fick möta Nolatos medarbetare i samband med presentationer för studenter kring framtida arbetsmöjligheter. Vidare genomfördes ett antal examensarbeten och praktik vid våra anläggningar.

Nolato hade under året fortsatt samverkan i hållbarhetsfrågor med Internationella Miljöinstitutet (IIIEE) vid Lunds Universitet.

I Ungern har anställningen av medarbetare med olika typer av funktionsnedsättning fortsatt. Personer som är syn- och hörselskadade har genom anställningen fått ökad livskvalitet, samtidigt som de gör utmärkta arbetsinsatser i bolagets produktion. Funktionsnedsatta arbetar också vid våra enheter i Kina och på andra platser.

Nolato ger ekonomiska stöd till skolor, sjukvård, idrottsklubbar och samhälls-

tiviteter och i många fall är engagemanget långsiktigt och koncernens medarbetare bidrar med olika insatser. Ett exempel är *Building Hope Together* i Kina där vi under de fyra senaste åren engagerat oss i en skola i ett fattigt område ungefär fyra timmar norr om Beijing. Skolan har cirka 100 elever i årskurserna 1-6. Inom *Building Hope Together* har Nolato bland annat bidragit med datorer, skrivare, skrivbord och annat som förbättrar undervisningen och elevernas situation. Vidare har vi bidragit med jackor, madrasser, kuddar, täcken och sängkläder till eleverna. Lärare vid skolan har besökt Nolatos anläggning för att få insyn i hur vi arbetar. Under 2016 fick eleverna bland annat pennor, termomuggar, böcker, pedagogiska leksaker och kläder.

Globalt perspektiv på Nolatos hållbarhetsarbete

Med FN:s Globala Mål för hållbar utveckling ställs stora förhoppningar på att näringslivet aktivt ska arbeta med målen och genom teknikutveckling och på andra sätt bidra till hållbar utveckling i samhället. Hur kommer målen att fungera i praktiken och hur påverkas Nolatos strategi och mål för hållbar utveckling?

Antoine Bonnamy från Frankrike använde Nolato som ett konkret exempel i sin mastersuppsats, vid Internationella Miljöinstitutet (IIIEE) vid Lunds universitet, som handlade om tillämpningen av de Globala Målen i den privata sektorn.

Vad är det för skillnad på dessa mål och de tidigare millenniemålen?

– De Globala Målen har ett bättre helhetsperspektiv på hållbar utveckling, säger Antoine Bonnamy. De är tydligare kopplade till varandra och man har verkligen försökt se till att målen samverkar. De har också förankrats i en mycket omfattande process där FN:s 193 medlemsländer, mängder av organisationer och inte minst representanter från näringslivet har varit med. Det är

dessutom ett viktigt inslag att näringslivet aktivt ska delta i förverkligandet av målen.

Är målen någonting för Nolato att arbeta med?

– Nolato arbetar redan med ett antal mål inom hållbar utveckling, vilket är bra och ger en transparent översikt av framgångar och motgångar. Jag kan se att alla de sjutton globala målen skulle kunna användas på ett eller annat sätt av Nolato. Det är emellertid vissa mål som är mer relevanta än andra, exempelvis ”Hållbar energi för alla”, ”Hållbar industri, innovationer och infrastruktur” samt ”Bekämpa klimatförändringen”.

Nolato har tagit till sig erfarenheterna från Antoine Bonnamys forskning kring hur de Globala Målen kan användas i privata företag. Ett konkret resultat är att i års- och hållbarhetsredovisningen för 2016 kopplas flertalet av Nolatos mål för hållbar utveckling till de Globala Målen. Vid uppdateringen av koncernens mål, som genomförs under 2017, kommer FN:s mål på olika sätt påverka formuleringar och områden som prioriteras.

I sin forskning vid Lunds universitet konstaterar Antoine Bonnamy att FN:s Globala Mål för hållbarutveckling kan tillämpas på ett konkret sätt i Nolato och andra privata företag.

Ekonomiskt ansvar

God ekonomisk utveckling

Nolatokoncernen uppvisade en god ekonomisk utveckling för 2016 även om den inte nådde upp till siffrorna för rekordåret 2015. Nolato Medical hade en stark tillväxt och Nolato Industrial fortsatte också att växa. Nedgången för Nolato Telecom beror på produktväxlingar hos kunderna inom mobiltelefoni. Under året lyckades vi även ta marknadsandelar inom flertalet marknadssegment och vi fick också nya kunder. Under de senaste åren har vi arbetat hårt med att förverkliga förvärv. Det var därför speciellt glädjande att vi kunde presentera två strategiska förvärv under det tredje kvartalet – schweiziska Treff och polska Grizzly Medical.

Under 2016 uppgick Nolatos omsättning till 4 447 MSEK (4 726). Rörelseresultatet (EBITA) blev 457 MSEK (570) och rörelsemarginalen (EBITA) uppgick till 10,3 procent (12,1). Den lägre omsättningen var helt hänförligt till Nolato Telecom. Både Nolato Medical och Nolato Industrial ökade omsättningen. Resultatet per aktie uppgick till 12,77 SEK (15,97).

Hållbar utveckling och ekonomi

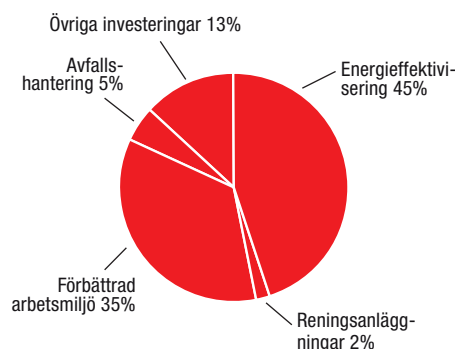
Under 2016 investerade Nolato 8,1 MSEK (15,0) i åtgärder som bidrar till minskad miljöpåverkan och bättre arbetsmiljö. Ungefär 45 procent av investeringarna gällde åtgärder för energieffektivisering och cirka 35 procent gick till det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

Miljökostnaderna uppgick till 14,6 MSEK (13,6) och domineras av utgifter för driften av reningsanläggningar, omhändertagande av avfall, intern administration, samt avgifter till myndigheter och certifieringsbolag. Under året genererade miljöförbättrande åtgärder kostnadsbesparingar på 3,4 MSEK (3,7). Besparingarna uppkom framförallt genom effektivare energianvändning samt ökad återvinning av produktionsavfall och förbättrad avfallshantering. Kostnaden för vatten och avlopp uppgick till 2,4 MSEK (2,0) och energikostnaden var 123 MSEK (128).

Finansiella nyckeltal

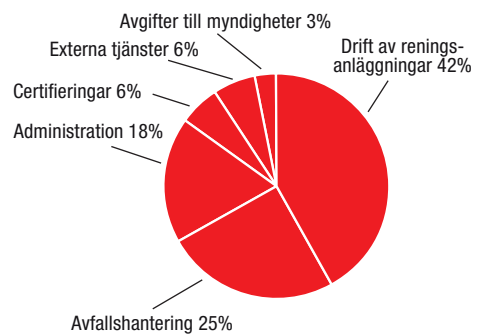
MSEK (om inte annat anges)	2016	2015	2014
Nettoomsättning	4 447	4 726	4 234
Rörelseresultat (EBITA)	457	570	470
EBITA-marginal %	10,3	12,1	11,1
Resultat efter finansiella poster	438	555	462
Årets resultat	336	420	364
Avkastning på sysselsatt kapital %	20,6	29,6	28,4
Avkastning på eget kapital %	19,0	25,3	25,0
Soliditet %	47	54	54
Resultat per aktie SEK	12,77	15,97	13,84
Utdelning per aktie (2016 förslag)	10,50	10,00	8,50
Medelantal anställda	6 418	7 759	8 020

Investeringar i miljö och arbetsmiljö

Procentuell andel av koncernens investeringar i miljö och arbetsmiljö.

Kostnader för miljö och arbetsmiljö

Procentuell andel av koncernens kostnader för miljö och arbetsmiljö.

Ekonomiskt värde för intressenter

Intressent	2016	2015	2014	Kommentarer
Leverantörer	2 546	2 752	2 166	Ersättning för material och tjänster
Anställda	1 283	1 250	1 112	Löner och förmåner
Aktieägare	276	263	224	Utdelning
Kreditgivare	8	7	10	Räntekostnader
Samhället	102	135	98	Redovisad effektiv skatt koncernen
Summa	4 215	4 407	3 610	

Ekonomiskt värde för intressenter

Nolatos verksamhet skapar ett ekonomiskt värde som fördelas mellan olika intressenter. Det rör sig exempelvis om leverantörer, anställda, aktieägare, kreditgivare och samhället. Se även sidan 21

för mer information om skapat värde för intressenterna. Den svenska företagskatten uppgick till 22,0 procent (22,0) och den effektiva skattesatsen uppgick till 23,3 procent (24,3).

Risker inom hållbar utveckling

I Nolatos strategi ingår att genom aktiv och planerad riskhantering fortlöpande minimera riskerna i verksamheten, samtidigt som vi tillvaratar de affärsmöjligheter som ett kontrollerat risktagande innebär. Huvudsakliga inslag i riskhanteringen är identifiering, värdering, styrning, rapportering, övervakning och kontroll. För väsentliga risker finns rutiner för att acceptera, reducera eller eliminera risken.

I Nolatos årsredovisning för 2016 ges detaljerad information om operationella och finansiella risker. Inom hållbarhetsområdet har vi identifierat ett antal risker som kan ha betydelse för koncernens finansiella ställning. Mer krävande miljölagstiftning, skatter, avgifter och andra krav inom miljöområdet kan orsaka betydande kostnader för industriella verksamheter. Även ur ett affärsmässigt perspektiv finns det risker kring miljö och socialt ansvar som uppmärksammats under senare år, framförallt med fokus på egen verksamhet eller leverantörers produktion. Nolato gör regelbundet riskbedömningar och målsättningen är att så tidigt som möjligt identifiera nya risker och/eller kostnader inom miljö, etik och socialt ansvar.

Hållbar utveckling innebär samtidigt många möjligheter för Nolato och genom att integrera frågorna i det strategiska arbetet, produktutvecklingen och marknadskommunikationen försöker vi aktivt ta tillvara dessa möjligheter. Vi vill att kunderna ska se oss som en viktig partner i arbetet för hållbar utveckling.

Miljölagstiftning

Nolatos produktionsenheter har de tillstånd som krävs för verksamheterna och några mer omfattande ansökningar om förnyelse av tillstånd är inte planerade under 2016. I Beijing, Kina introducerades skärpta myndighetskrav kring luftföroreningar. Vi mötte de nya kraven genom att under 2014 installera av en avancerad reningsanläggning som minskar lösningsmedelutsläppen. Med tanke på luftföroreningsituationen i Beijing är risken uppenbar att myndigheterna vidtar ytterligare åtgärder. Ett exempel är att fler än 1 200 industrier nyligen tvingades tillfälligt stänga ner sin verksamhet under en period av höga luftföroreningar. Nolato omfattades inte av förbudet och vi tror att satsningen på rening bidrog till detta.

Koncernens enheter uppfyller, där det är

tillämpligt, kraven i kemikalielagstiftningen REACH, produktlagstiftningen RoHS, producentansvar för förpackningsavfall, lagstiftningen kring kemikalier (CLP), samt annan relevant lagstiftning inom miljö och arbetsmiljö. Vi ser för närvarande inga ökande risker med avseende på ny eller förändrad lagstiftning. Nolato omfattas av EU:s energieffektiviseringsdirektiv och energikartläggningar har genomförts och kommer att genomföras. Vi ser att det finns goda möjligheter till energieffektivisering och möjligheter till kostnadsbesparingar. Redovisning kommer att ske till den svenska energimyndigheten under våren 2017.

Förorenad mark och farliga ämnen i byggnader

Någon förekomst av förorenad mark är inte känd och det finns inte några krav på undersökningar eller saneringsåtgärder. I Sverige har tre av anläggningarna blivit klassificerade enligt miljömyndigheternas Mifo-metodik för förorenad mark. Riskbedömningen är av administrativ karaktär och bygger inte på faktiska provtagningar. Samtliga anläggningarna ligger i den lägsta riskklassen och är inte prioriterade av myndigheterna för ytterligare undersökningar eller åtgärder. Under 2015 förorenades marken vid Nolato Gota av transformatorolja i samband med ett inbrottsförsök. Saneringsåtgärder är avslutade och godkända av myndigheterna.

Farliga ämnen som asbest förekommer i några enstaka byggnader och föranleder endast åtgärder i samband med större ombyggnader eller renoveringar. Förekomsten är dokumenterad och statusen inspekteras regelbundet. PCB-inventering har genomförts i de svenska verksamheterna där mindre mängder av de miljöfarliga ämnena identifierades. Sanering har genomförts enligt den svenska miljölagstiftningen.

Miljöanpassning av produkter

Intresset för miljöanpassade produkter ökar i samhället och en affärsmässig risk kan vara att företagets sortiment innehåller produkter som av hälso- eller miljöskäl inte accepteras av kunderna. Plasternas fossila ursprung har ifrågasatts av olika intressentgrupper. Vidare har förekomsten av mikroskopiska plastpartiklar i världshaven fått uppmärksamhet.

Som leverantör har Nolato vissa möj-

ligheter att möta denna risk men då de flesta produkterna tillverkas på uppdrag av kunderna måste utvecklingsarbetet ske i samspel med dem. Vi följer kontinuerligt utvecklingen för att kunna initiera utbyte av farliga ämnen, introduktion av mer miljöanpassade polymerer, samt utveckling av nya produkter. Vi har även koncernövergripande mål kring miljöanpassad produktutveckling och ökad användning av förnybara och återvunna material.

Klimatrelaterade risker

En av koncernens anläggningar är lokaliserad till ett område där framtida klimatförändringar kan orsaka skred (Göteborg). Vi följer här de risk- och sårbarhetsanalyser som utförs av myndigheterna.

Klimatförändringen är viktig för Nolato och på sidorna 14–15 ges en översikt av hur koncernen arbetar med att minska sitt koldioxidavtryck. Samtidigt gäller det att ha beredskap för hur klimatförändringarna kan komma att påverka verksamheten ur ett ekonomiskt perspektiv. Det kan röra sig om skador på anläggningar och infrastruktur, men också aspekter som rör tillgång till råvaror, förhållanden hos leverantörer och förändrat kundbeteende. Skatter, avgifter och utsläppsbegränsningar kan naturligtvis också påverka Nolato.

Affärsetik

Bristande affärsetik kan skada Nolatos rykte och affärsverksamhet. Vi arbetar på flera olika sätt för att förebygga korrupktion och andra oegentligheter. (Se sid 21.)

Mänskliga rättigheter

Kränkande av mänskliga rättigheter vid koncernens bolag eller hos våra leverantörer kan skada koncernens rykte och affärsverksamhet. Nolatos uppförandekod gäller på samma sätt över hela världen och genom information, utbildning, interna regelverk och uppföljning främjar vi skyddet av mänskliga rättigheter.

Energikostnader

Risken att kostnaden för energi stiger och väsentligt påverkar lönsamheten på ett negativt sätt och inom Nolato gäller detta framförallt inköp av el. Risken för negativa följder av stigande elpris hanteras genom att koncernen tecknar fastprisavtal för mellan 20 och 80 procent av de kommande fyra till tolv kvartalens behov.

Många aktiviteter under ett år

Inom Nolato hinner det hända mycket inom hållbar utveckling under ett år. Här följer ett axplock av initiativ och aktiviteter vid våra enheter i hela världen.

Sverige

- ▶ Nolato Polymer har avslutat en energikartläggning och utvärderar möjligheterna till ökad energieffektivitet. Arbetet med att införa standarden för arbetsmiljö och säkerhet (ISO 45001) har påbörjats.
- ▶ Nolato MediTech i Hörby och Lomma fortsatte aktiviteterna inom lean manufacturing (*Medical Excellence*) och mer än 4 500 förbättringsförslag har nu införts. Bolaget informerade studenter om branschen och verksamheten bland annat i samband med ARKAD vid Lunds Universitet (LTH) och Industri-natten i Malmö. Nyckeltalet för energianvändningen minskade med 4 procent under året.
- ▶ Nolato Silikonteknik i Hallsberg fortsatte arbetet med ständiga förbättringar.
- ▶ Nolato MediTor i Torekov införde ett elektroniskt faktureringsystem som minskar pappersförbrukningen. Flera intressanta projekt pågår för att minska materialanvändningen (PP-plast) med upp till 10 ton per år. Då produktens volym minskar med 10 procent förbättras även logistiken och energianvändningen minskar. Dipproboten bidrog till att vattenförbrukningen minskade med ungefär 18 procent.
- ▶ Nolato Gota i Götene har installerat ett nytt system för torkning av plastgranulat. Utrustningen använder ungefär hälften så mycket energi som den gamla. En mängd åtgärder genomfördes för att minska användningen av förbrukningsmaterial (papper, plastmuggar, förpackningsmaterial). Bland annat finns det inte längre papperskorgar på de flesta av kontoren. En energikartläggning har genomförts.
- ▶ Nolato Lövepac i Skånes Fagerhult har uppdaterat sin anläggning för avfallshandling. Vidare har man haft fokus på det förebyggande arbetsmiljöarbetet.

- ▶ Nolato Cerbo i Trollhättan fasade ut mer än tio farliga kemiska ämnen. Bolaget ökade sitt samhällsengagemang genom bland annat kontakter med skolor och universitet.
- ▶ Nolato Plastteknik i Göteborg investeringar i energieffektiva utrustningar resulterade i att nyckeltalet för energianvändningen minskade med 11 procent. Ett ledarskapsprogram med fokus på grundläggande värderingar genomfördes. Verktøyet winningtemp började användas för att kontinuerligt utvärdera medarbetarnas syn på sin arbetsituation.

Ungern och Rumänien

- ▶ Nolato Hungary i Mosonmagyaróvár har infört system för att i detalj kunna följa energianvändningen och avfallsvolymen. Bolaget fick en utmärkelse för sitt arbete med funktionshindrade personer (*Disabled Friendly Workplace Award*).
- ▶ Nolato Romania i Negoiesti arbetade vidare med systemet för återanvändning och återtagning av förpackningar som sänds till kunderna. Bolaget fick utmärkelsen *Best Supplier for End to End Solutions* från en av sina kunder.

Storbritannien

- ▶ Nolato Jaycare i Portsmouth introducerade nya rutiner för hantering av spill och avfall, exempelvis förbättrad färgmärkning av behållare för källsortering av avfall. Ett stort antal förebyggande arbetsmiljöåtgärder genomfördes, bland omorganisering av verktygsrummet och ökad maskinsäkerhet.
- ▶ Nolato Jaycare i Newcastle installerade frekvensstyrda elmotorer för pumparna på de större injektionssprutorna och sparade upp till 35 procent energi. Läcksökning i systemet för tryckluft gav också energibesparingar. Certifieringen enligt ISO 50001 bidrog till sammanlagda energibesparingar på 1 260 MWh, samt att utsläppen av koldioxid minskade med närmare 700 ton. Även vattenförbrukningen gick ner och mängden avfall minskade med 15 procent.

Polen

- ▶ Nolato Stargard ersatte koluppvärmningen med fjärrvärme och minskade sitt koldioxidavtryck.

Kina

- ▶ Nolato Beijing uppgraderade sina kvalitetssystem till ISO 9001:2015 och ISO 13486:2016. Miljöledningssystemet uppdaterades till ISO 14001:2015. *Employee Care Programme* fortsatte med utökade dialoger med bolagsledningen, utflykter till centrala Beijing och olika idrottsaktiviteter. Utbildningsinsatserna inom e-learning utvecklades vidare med inriktning på säkerhet, kvalitet, lean manufacturing och språk. Som en del av den lärande organisationen utvecklades tolv nya utbildningskurser. Fortsatt stöd till *Building Hope Together*, ett program där Nolato stöttar en skola utanför Beijing. Arbetet med att minska energi- och vattenförbrukningen fortsatte och ett betydande antal leverantörer utvärderades med avseende på hållbar utveckling. Bolaget erhöll utmärkelsen *BDA Safety Month Prize*. Goda resultat vid kundernas revisioner och utvärderingar.
- ▶ Nolato Lövepac i Beijing hade fokus på ordning och reda, utbildning, företagskultur, hälsa, kvalitet och lean manufacturing. En förslagslåda introducerades för medarbetarna.

Malaysia

- ▶ Nolato EMC i Penang certifierades enligt ISO 14001:2015.

USA

- ▶ Nolato Contour i Baldwin ökade energieffektiviteten genom att ersätta hydrauliska pressar med elektriska. Bolaget deltog i Wisconsins program *Green Tier Initiative* genom att frivilligt prestera bättre än vad lagstiftningen kräver inom bland annat miljö. Systemet Nolato Contour *Condition Based Monitoring* installerades och tekniken bidrar bland annat till minskad miljöpåverkan.

Om hållbarhetsredovisningen

Fokus på väsentligheter

Nolatos hållbarhetsredovisning för 2016 enligt GRI G4 och *Communication on Progress (Global Compact)* omfattar aspekter som rör miljö, arbetsmiljö, sociala frågor och affärsetik. Ambitionen är att redovisningen, tillsammans med kompletterande information, ska ge medarbetare och externa intressenter en transparent bild av bolagets aktiviteter inom hållbarhetsområdet (CR) och hur dessa samspelar med affärsverksamheten.

Alla enheter som ingick i Nolatokoncernen under 2016, utom det nyförvärvade bolaget Nolato Treff i Schweiz, ingår i redovisningen. Sammanlagt har 21 (20) produktionsanläggningar bidragit med data. En översikt av de olika enheternas betydelse för hållbarhetsredovisningen ges i tabellen.

Redovisningsprinciper

Varje produktionsenhet bidrar med kvantitativ och kvalitativ information enligt Nolatos formulär för hållbarhetsredovisning. Bilden visar koncernens årscykel för hållbarhetsredovisning. Chefen för respektive bolag/enhet är ansvarig för kvalitets-säkring av den information som lämnas. Årets prestanda jämförs och verifieras med föregående års uppgifter. Ytterligare kvalitetskontroller görs i samband med intervjuer och platsbesök.

Utsläppen av koldioxid, svaveldioxid och kväveoxider från den direkta energianvändningen görs med hjälp av omräkningsfaktorer. Dessa baseras på energiinnehållet och kvaliteten på de bränslen som används. Utsläppen av koldioxid från den indirekta energianvändningen (huvudsakligen elektricitet) i Kina, USA och Malaysia baseras på utsläppsdata från *Greenhouse Gas Protocol Initiative (GHG Protocol)*. För de europeiska enheterna används emissionsfaktorer som är baserade på uppgifter från EU Covenant of Mayors (2010), eller på utsläppsdata direkt från leverantörerna av elektricitet. Information om utsläppen av VOC (lösningsmedel) baseras på massbalansberäkningar och/eller mätningar av reningsutrustningarnas effektivitet.

Bolag/anläggning	Land	Medel- antal anställda	Bygg- nads- yta (m ²)	Etable- ringsår	Till- stånd enligt miljö- lagstift- ningen	Betydelse för hållbar- hetsredovis- ningen
Nolato Beijing, Beijing	Kina	4 029	36 309	2001	Ja	Hög
Nolato Hungary, Masonmagyaróvár	Ungern	574	18 431	2000	Ja	Hög
Lövepac Converting, Beijing	Kina	288	6 168	2000	Nej	Medelhög
Lövepac Converting, Shenzhen	Kina		2 635	2008	Nej	Låg
Nolato Polymer, Torekov/Ängelholm	Sverige	56	11 035	1973, 1995	Ja	Medelhög
Nolato Jaycare, Portsmouth	UK	255	11 132	1986	Ja	Medelhög
Nolato Jaycare, Newcastle	UK		4 790	1998	Ja	Medelhög
Nolato MediTech, Hörby	Sverige	192	7 000	1999	Ja	Medelhög
Nolato MediTech, Lomma	Sverige		5 000	1980	Ja	Medelhög
Nolato Cerbo, Trollhättan	Sverige	127	11 000	1971	Ja	Medelhög
Nolato MediTor, Torekov	Sverige	52	4 500	1973	Ja	Medelhög
Nolato Gota, Götene	Sverige	159	23 004	1965	Ja	Medelhög
Nolato Contour, Baldwin	USA	193	8 361	1993	Ja	Medelhög
Nolato Plastteknik, Göteborg	Sverige	111	13 000	1980	Ja	Medelhög
Nolato Lövepac, Skånes Fagerhult	Sverige	39	4 200	1968	Nej	Låg
Nolato Romania, Negoiesti	Rumänien	36	2 960	2010	Ja	Låg
Nolato Hertila, Åstorp	Sverige	28	4 474	2000	Ja	Låg
Nolato Silikonteknik, Hallsberg	Sverige	59	3 600	1995	Ja	Låg
Nolato Stargard, Stargard	Polen	34	5 000	1996	Nej	Låg
Nolato EMC, Penang	Malaysia	93	3 350	2015	Nej	Låg
Nolato Treff, Degersheim	Schweiz	Förvärvades under 2016 och ingår inte i redovisningen				

Nolato och GRI

Organisationen bakom *GRI (Global Reporting Initiative)* har fastställt frivilliga övergripande riktlinjer för hur företag och andra organisationer ska rapportera om sina aktiviteter inom hållbar utveckling.

Redovisning enligt *GRI* ska ha fokus på hållbarhetsaspekter som är väsentliga för organisationen och dess intressenter.

Redovisningen ska ge en komplett, balanserad, jämförbar, noggrann och trovärdig bild av organisationens utveckling inom hållbarhetsområdet. Den ska omfatta såväl positiva som negativa aspekter.

Nolato har valt att redovisa enligt *Core* i *GRI G4* och indikatorerna är anpassade till utvärderingen av väsentliga hållbar-

hetsfrågor som finns på sidorna 8–9. Av tabellen nedan framgår i vilken omfattning Nolato arbetar med *GRI G4*.

SR i tabellen hänvisar till sidor i hållbarhetsredovisningen (denna skrift) och AR hänvisar till årsredovisningen för 2016.

Kärnområden som omfattas av redovisningen (<i>General Standard Disclosures</i>)			
Beteckning enligt GRI	Krav eller indikator	Hänvisning	Extern verifiering
Strategi och analys			
G4-1	Uttalande från vd kring hållbarhetsfrågornas betydelse och Nolatos hållbarhetsstrategi.	SR3; AR9	—
G4-2	Beskrivning av de viktigaste effekterna för Nolatos intressenter, risker och möjligheter. Trender, mål och program.	SR9	—
Organisationsprofil			
G4-3	Namn på den redovisande organisationen.	Nolato AB (publ)	—
G4-4	Viktiga varumärken, produkter och tjänster.	AR7	—
G4-5	Plats för Nolatos huvudkontor.	Torekov	—
G4-6	Antal länder där Nolato är verksam och andra geografiska områden som är väsentliga med avseende på hållbar utveckling.	SR26; AR6–7	—
G4-7	Ägarförhållanden och legal form.	AR44–45	Ja
G4-8	Nolatos marknader och kunder.	AR26–37	—
G4-9	Antal anställda, antal verksamheter, nettoomsättning, skulder och tillgångar, kvantitet av sålda produkter.	AR4–5	Ja
G4-10	Anställda (typ av anställning, kön, region, fluktuationer i antalet anställda).	SR19	—
G4-11	Andel anställda som omfattas av kollektivavtal.	SR19	—
G4-12	Beskrivning av Nolatos leverantörskedja.	SR21	—
G4-13	Betydande förändringar under redovisningsperioden (storlek, struktur, ägare, leverantörer).	SR36	—
G4-14	Beskrivning av hur Nolato tillämpar försiktighetsprincipen.	SR8, 10	—
G4-15	Anslutning till initiativ/åtaganden kring hållbar utveckling.	SR8	—
G4-16	Medlemskap/deltagande i nationella och internationella organisationer.	SR8	—
Väsentliga aspekter och avgränsningar			
G4-17	Bolag som ingår i Nolatos finansiella redovisning. Bolag som ingår i hållbarhetsredovisningen.	SR26	—
G4-18	Process för att definiera redovisningens innehåll och avgränsningar.	SR26	—
G4-19	Förteckning över alla väsentliga aspekter som definierar redovisningens innehåll.	SR9	—
G4-20	Motivering till varför aspekterna betraktas som väsentliga inom Nolato. Interna avgränsningar av aspekterna.	SR8-9	—
G4-21	Motivering till varför aspekterna betraktas som väsentliga utanför Nolatos. Externa avgränsningar av aspekterna.	SR8-9	—
G4-22	Kommentarer till korrekationer av tidigare redovisad information.	Inga under året	—
G4-23	Betydande förändringar jämfört med tidigare redovisningar av väsentliga aspekter och avgränsningar.	Inga betydande förändringar	—
Engagemang med intressenter			
G4-24	Förteckning över intressenter där Nolato är engagerat.	SR9	—
G4-25	Grunderna för identifieringen av intressenter.	SR9	—
G4-26	Beskrivning av Nolatos engagemang med intressenter.	SR8, 9, 18, 21	—
G4-27	Nyckelområden i engagemanget med intressenter och hur Nolato hanterar dessa områden.	SR9	—

Redovisningsprofil			
G4-28	Redovisningsperiod.	SR26	
G4-29	Datum för den föregående hållbarhetsredovisningen.	Mars 2016	—
G4-30	Redovisningscykel.	SR26	—
G4-31	Kontaktperson för hållbarhetsredovisningen.	Torbjörn Brorson	—
GRI innehållsförteckning			
G4-32	Referenser till krav och indikatorer i GRI.	Den här förteckningen.	—
G4-33	Policy för extern verifikation av redovisningen.	Ingen extern verifikation.	—
Styrning			
G4-34	Struktur för Nolatos styrning av hållbarhetsarbetet.	SR8	—
Etik och integritet			
G4-56	Nolatos grundläggande värden, uppförandekod och policys.	SR8; www.nolato.se/hallbarhet	—
G4-58	Rapporteringsmekanismer för oetiskt beteende, exempelvis whistleblowing.	SR19	—

Indikatorer			
Beteckning enligt GRI	Krav eller indikator	Hänvisning	Extern verifiering
Ekonomi			
G4-EC1	Genererat och fördelat ekonomiskt värde	SR23	Ja
G4-EC2	Ekonomiska konsekvenser samt risker och möjligheter som orsakas av klimatförändringen.	SR24	—
G4-EC3	Omfattningen av organisationens förmånsbestämda åtaganden.	AR71	Ja
G4-EC4	Väsentligt finansiellt stöd från den offentliga sektorn.	Inget under året.	—
Miljöansvar			
Material			
G4-EN1	Materialanvändning förnybara och inte förnybara material.	SR16	—
G4-EN2	Återvunnet material i procent av materialanvändningen.	SR16	—
Energi			
G4-EN3	Direkt energianvändning.	SR14	—
G4-EN4	Indirekt energianvändning.	SR14	—
G4-EN5	Energiintensitet.	SR14–15	—
G4-EN6	Minskning av energianvändningen.	SR14–15	—
G4-EN7	Minskning i energiförbrukning hos produkter.	SR14	—
Vatten			
G4-EN8	Total vattenanvändning per källa.	SR16	—
Utsläpp			
G4-EN15	Direkta utsläpp av växthusgaser (scope 1).	SR14–15	—
G4-EN17	Andra indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 3).	SR14–15	—
G4-EN18	Växthusgasintensitet.	SR14–15	—
G4-EN19	Initiativ för att minska utsläppen av växthusgaser.	SR14–15	—
G4-EN20	Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen.	SR15	—
G4-EN21	NOx, SO2 och andra betydande luftföroreningar.	SR15	—

Avlopp och avfall			
G4-EN22	Utsläpp till avlopp.	SR16	—
G4-EN23	Avfallsmängd per kategori och behandlingsmetod.	SR17	—
G4-EN24	Antal och volym av betydande spill.	SR17	—
Produkter och tjänster			
G4-EN27	Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster, samt resultatet härav.	SR18	—
Efterlevnad			
G4-EN29	Böter och andra sanktioner för överträdelse mot miljölagstiftning och miljöbestämmelser.	SR10	—
Transporter			
G4-EN30	Betydande miljöpåverkan från transporter.	SR17	—
Övergripande			
G4-EN31	Kostnader och investeringar för miljöåtgärder.	SR23	—
Utvärdering av leverantörer			
G4-EN32	Andel nya leverantörer som utvärderades med avseende på miljö.	SR21	—
Socialt ansvar			
G4-LA1	Nyanställda och personalomsättning per åldersgrupp, kön och region	SR19	—
G4-LA5	Deltagande i skyddskommittéer.	SR19	—
G4-LA6	Omfattning av arbetsskador och arbetsrelaterade sjukdomar.	SR19	—
Träning och utbildning			
G4-LA9	Genomsnittligt antal och utbildningstimmar per anställd och år.	SR19–20	—
G4-LA11	Andel av anställda som deltar i utvecklingssamtal eller motsvarande.	SR19–20	—
Diversitet och jämställdhet			
G4-LA12	Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, etc.	SR19	—
Utvärdering av leverantörer			
G4-LA14	Andel nya leverantörer som utvärderades med avseende på arbetsförhållanden.	SR21	—
Mänskliga rättigheter			
Ickediskriminering			
G4-HR2	Andelen medarbetare som informerats/utbildats mänskliga rättigheter.	SR9	—
G4-HR3	Incidenter kring diskriminering och vidtagna åtgärder.	SR19	—
Föreningsrätt och rätt till kollektivavtal			
G4-HR4	Verksamheter för vilka man uppmärksammat att föreningsfriheten och rätten till kollektivavtal kan vara väsentligt hotade och åtgärder som vidtagits.	SR19	—
Barnarbete			
G4-HR5	Verksamheter för vilka man uppmärksammat risken för barnarbete och åtgärder som vidtagits.	SR19	—
Tvångsarbete			
G4-HR6	Verksamheter för vilka man uppmärksammat att det finns väsentlig risk för tvångsarbete och åtgärder som vidtagits.	SR19	—
Utvärdering av leverantörer			
G4-HR10	Andel nya leverantörer som utvärderades med avseende på mänskliga rättigheter.	SR21	—
Samhälle			
Lokalsamhällen			
G4-S01	Andel av verksamheten som deltar i samhällsaktiviteter.	SR22	—
Antikorruption			
G4-S04	Information och utbildning för att motverka korruption.	SR22	—
G4-S05	Konfirmerade händelser av korruption och vidtagna åtgärder.	Inga registrerade händelser.	—
Produktansvar			
G4-PR1	Andel produkter som utvärderas med avseende på hälsa, säkerhet och förbättringspotential.	SR16–18	—

FN Global Compact

Tio principer kring ansvarsfullt företagande

Nolato anslöt sig under 2010 till Förenta Nationernas initiativ för ansvarsfullt företagande, *Global Compact*. Koncernen blev därmed en del av ett världsomspännande nätverk som idag består av mer än 12 000 organisationer, varav 9 000 företag, i 170 länder.

Genom att delta i *Global Compact* stöder Nolato tio grundläggande principer inom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och motarbetande av korruption. De tio principerna grundar sig på olika FN-konventioner, exempelvis deklARATIONEN om mänskliga rättigheter samt

konventionen mot korruption. Numera ansluter också de 17 Globala Mål som FN presenterade hösten 2015 till *Global Compact*. Under året kopplade Nolato hållbarhetsmålen till de Globala Målen.

Skriften Nolatos själ, som bland annat omfattar koncernens uppförandekod, är ett viktigt internt dokument, som vägleder och samordnar de anställdas aktiviteter i linje med de tio principerna.

Regelbundet genomförs utvärdering av hur koncernbolagen uppfyller koncernens uppförandekod. I inledningen till hållbarhetsredovisningen kommenterar Nolatos vd Christer Wahlquist hur bolaget under året arbetat med *Global Compact*.

Communication On Progress

Det är ett krav att organisationer som anslutit sig till *Global Compact* ska göra en årlig redovisning (*Communication on Progress; COP*) av hur man uppfyller de tio principerna.

I Nolatos fall utgår vi från informationen som lämnas i årsredovisningen och hållbarhetsredovisningen. Tillsammans ger redovisningarna en rättvisande bild av hur Nolato stöder och följer Global Compacts principer. För att förenkla *Communication On Progress* utnyttjar vi GRI-indikatorer och i korsreferenstabellen nedan framgår det vilka indikatorer som är relevanta i sammanhanget.

Global Compact principer	GRI indikatorer
Mänskliga rättigheter	
1. Företagen ska stödja och respektera internationellt proklamerade mänskliga rättigheter.	G4-HR2, G4-HR7, G4-S01
2. Företag ska försäkra sig om att de inte är delaktiga i kränkningar av mänskliga rättigheter.	G4-HR1, G4-HR10-11
Arbetsvillkor	
3. Företagen ska upprätthålla föreningsfrihet och erkänna rätten till kollektiva förhandlingar.	G4-11, G4-HR4
4. Företagen ska verka för avskaffande av alla former av tvångsarbete.	G4-HR6
5. Företagen ska verka för avskaffande av allt barnarbete.	G4-HR5
6. Företagen ska verka för avskaffande av all diskriminering vid anställning och yrkesutövning.	G4-10, G4-LA1, 9, 11, G4-HR3
Miljö	
7. Företagen ska stödja försiktighetsprincipen vad gäller miljörisker.	G4-EN1, 3, 8, 15, 17, 20, 21, 27, 31
8. Företagen ska ta initiativ för att främja större miljömässigt ansvarstagande.	G4-EN1-10, 15-24, 27
9. Företagen ska uppmuntra utveckling och spridning av miljövänlig teknik.	G4-EN6, 7, 19, 27
Korruption	
10. Företagen ska motarbeta alla former av korruption, inklusive utpressning och bestickning.	G4-56, 58, G4-S04, 5

Definitioner och ordförklaringar

Arbetsrelaterad sjukdom En arbetsrelaterad sjukdom orsakas av långvarig exponering för någon speciell arbetsmiljöfaktor. Exempel på faktorer är buller, damm och lösningsmedel.

Arbetsrelaterad skada En arbetsrelaterad skada är en plötslig händelse (olycka) som kan hänföras till arbetet och som ger upphov till ett sår eller annan skada. Typiska arbetsskador i polymerindustrin är skärsår, fall och skador som orsakas av tunga lyft och repetitivt arbete. Nolato rapporterar arbetsrelaterade skador som en olycka som orsakar mer än en dags frånvaro (Lost Work Case; LWC). Frekvensen normeras genom antalet arbetsskador anges per 1 miljon arbetade timmar.

CDP Carbon Disclosure Project är ett frivilligt system för redovisning av företagens klimatpåverkan. Primär målgrupp är internationella investerare som kan utnyttja informationen om klimatrisker i samband med investeringar i olika bolag. Nolato redovisar enligt CDP sedan 2015.

CFC/HFC Köldmedier som klorfluorkarboner (CFC) och klorfluorkolväten (HFC) har negativa effekter på miljön genom deras ozonnedbrytande egenskaper och påverkan på klimatet. Efterfrågan på miljöanpassade köldmedier växer i världen.

CLP Classification, Labelling and Packaging är en EU-lagstiftning som behandlar farorna med kemiska ämnen och blandningar och hur användare ska informeras om dem. Bestämmelserna infördes under 2015.

COP Communication On Progress är en årlig rapport som överlämnas till Förenta Nationerna och som redovisar hur Nolato arbetar med de tio principerna i Global Compact.

CSR/CR Corporate Social Responsibility/ Corporate Responsibility är begrepp som innefattar hur företag arbetar med frågor som rör miljö, socialt ansvar, ekonomiskt ansvar och affärsetik. Används ofta med samma innebörd som begreppet ”hållbar utveckling”.

EMC Skärmning av elektronik för att uppnå elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).

Energieffektiviseringsdirektivet EU direktiv som infördes under 2015 och som bland annat omfattar energikartläggningar hos stora företag. Nolato omfattas av direktivet.

Energiförbrukning Nolato redovisar både den direkta energiförbrukningen (användning av bränslen i egna energianläggningar) och den indirekta förbrukningen (inköpt el och fjärrvärme).

Extrudering Tillverkningsmetod för kontinuerlig framställning av produkter i strängform, till exempel slangar.

Formsprutning Tillverkningsmetod för produktion av polymera komponenter. Materialet, till exempel någon typ av plast, sprutas under högt tryck in i en form där komponenten tillverkas.

5s En japansk metod för att skapa ordning och reda på arbetsplatsen. Här ingår att sortera, systematisera, städa, standardisera och se till. 5s är en viktig del i lean manufacturing.

Global Compact Ett initiativ från Förenta Nationerna för ansvarsfullt företagande. Deltagande organisationer åtar sig att stödja tio grundläggande principer inom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöhänsyn och motarbetande av korruption. Nolato anslöt sig till Global Compact under 2009.

Globala Mål Vid FN:s toppmöte 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 för hållbar utveckling. De globala målen och Agenda 2030 syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

GRI Global Reporting Initiative har fastställt frivilliga övergripande riktlinjer för hur företag och andra organisationer ska rapportera om sina aktiviteter inom hållbar utveckling. GRI G4, som introducerades under 2013, ersätts under 2018 av GRI Standards.

Hållbar utveckling En utveckling som ”tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov”. Hållbar utveckling omfattar ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

ISO 14001 Internationell standard kring miljöledningssystem som introducerades 1996. För närvarande är drygt 325 000 organisationer över hela världen certifierade enligt kraven i ISO 14001. En uppdaterad version av standarden publicerades under 2015 (ISO 14001:2015).

ISO 26000 Internationell standard som ger vägledning kring hur organisationer kan hantera frågor som rör socialt ansvar. Standarden introducerades under 2010.

ISO 45001 Internationell standard för hälsa och säkerhet. Ersätter OHSAS 18001 och kommer att publiceras under 2015.

ISO 50001 Internationell standard för energiledningssystem.

Koldioxid (CO₂) Koldioxid bildas vid alla processer där kolinnehållande material förbränns, exempelvis vid förbränning av fossila bränslen. Utsläppen av koldioxid ökar den globala uppvärmningen (växthuseffekten).

Konfliktmineral Tantal, tenn, guld och volfram kallas för konfliktmineraler om de härrör från Demokratiska republiken Kongo och närliggande länder. Benämningen har uppkommit eftersom det pågår väpnade konflikter i regionen, där gruvverksamheten ofta bidrar till fortsatta konflikter och leder till brott mot mänskliga rättigheter.

Lean manufacturing Systematisk metod för att hantera resurser på ett effektivt sätt. Syftet med lean är att identifiera alla faktorer i en produktionsprocess som inte skapar värde hos kunden.

Miljöaspekt De delar av en organisations aktiviteter, produkter eller tjänster som samspelar med miljön.

Miljörelaterade kostnader Kostnader som kan hänföras till åtgärder för att förebygga, minska eller återställa miljöpåverkan som orsakas av organisationens verksamheter. Motsvarande gäller för kostnader inom arbetsmiljöområdet. Kostnaderna omfattar bland annat administration, inköp av externa tjänster, avgifter till myndigheter, underhåll av miljöledningssystem, avfallskostnader samt kostnader för externa inspektioner och revisioner.

Miljörelaterade investeringar Investeringar för att förebygga och minska miljöpåverkan från organisationens verksamheter. Motsvarande gäller för investeringar i bättre arbetsmiljö.

LWC Arbetsolycka som orsakar minst en dags frånvaro (Lost Work Case).

NGO Non-governmental organisation, frivillig organisation.

NOx (kväveoxider) Gasformiga oxider som bildas vid förbränningsprocesser genom oxidation av kväve. Ämnena är skadliga för miljö och hälsa och orsakar bland annat försurning och övergödning.

OHSAS 18001 Standard som rör hälsa och säkerhet på arbetsplatserna. Kommer att ersättas av standarden ISO 45001.

PCB Polyklorerade bifenyl, är en grupp miljö- och hälsoskadliga industrikemikalier. Användningen av PCB förbjöds i Sverige 1972, men ämnet finns fortfarande kvar i miljön på grund av dess långa nedbrytningstid.

Polymerer Kemiska föreningar som består av mycket långa kedjor uppbyggda av mindre repeterande enheter (monomerer). Plast och gummi är exempel på polymera material.

REACH Kemikalielagstiftning inom EU som syftar till säkrare hantering av kemikalier. Kemiska ämnen ska registreras för en viss användning och särskilt farliga ämnen kan beläggas med restriktioner.

RoHS EU-lagstiftning som begränsar användningen av vissa miljö- och hälsofarliga ämnen.

SO₂ (svaveldioxid) Svaveldioxid bildas då petroleumprodukter förbränns. Gasen bidrar till försurning av vattendrag och mark. I högre koncentration är svaveldioxid skadlig för människors hälsa.

Uppförandekod Riktlinjer för Nolatos medarbetare, styrelse, leverantörer m.m. inom affärsetik, miljö, arbetsförhållanden och socialt ansvar.

Vattenfotavtryck Den totala volymen färskvatten som används för att producera företagets varor och tjänster.

VOC är lättflyktiga organiska föreningar (Volatile Organic Compounds). En grupp av organiska föreningar som lätt förångas i rumstemperatur. Halten av lättflyktiga kolväten i luften har negativa hälso- och miljöeffekter, bland annat bidrar de till bildandet av marknära ozon.

Nolato AB

269 04 Torekov
 Besök: Nolatovägen
 Tel: 0431 442290
 Fax: 0431 442291
 E-post: info@nolato.com

Nolato Beijing

402 Longsheng Industrial Park
 7, Rong Chang Road East
 Beijing Development Area
 Beijing 100176, Kina
 Tel: +86 10 6787 2200

Nolato Beijing Medical

402 Longsheng Industrial Park
 7, Rong Chang Road East
 Beijing Development Area
 Beijing 100176, Kina
 Tel: +86 10 6787 2200

San Diego, USA

16208 Palomino Mesa Ct
 San Diego, CA 92127, USA
 Tel: +1 858 859 5270

Nolato Cerbo

Box 905, 461 29 Trollhättan
 Besök: Verkmästarevägen 1-3
 Tel: 0520 409900

Paris, Frankrike

15, Rue Vignon
 FR-75008 Paris, Frankrike
 Tel: +33 1 47 975284

Nolato Contour

660 VandeBerg Street
 Baldwin, WI 54002, USA
 Tel: +1 715 684 4614

Nolato Gota

Box 29, 533 21 Götene
 Besök: Alsborgsgatan 2
 Tel: 0511 342100

Nolato Hertila

Persbogatan 1
 265 38 Åstorp
 Tel: 042 66880

Nolato Hungary

Jánossomorjai utca 3
 HU-9200 Mosonmagyaróvár, Ungern
 Tel: +36 96 578770

Negoiesti, Rumänien

DIBO Industrial Park, H13
 Negoiesti, Prahova,
 Romania, 107086

Nolato Jaycare

Walton Road, Farlington
 Portsmouth Hampshire, PO6 1TS
 Storbritannien
 Tel: +44 2392 370102

Newcastle, Storbritannien

New York Way, New York Ind. Park
 Newcastle upon Tyne NE27 0QF
 Storbritannien
 Tel: +44 191 296 0303

Lövepac Converting

4th Floor, Building 3,
 No. 21 Xingsheng Road
 BDA, Beijing, 100176
 Kina
 Tel: +86 10 6780 5580

Shenzhen, Kina

Unit 401, Factory 2
 Hasee Hua Sai Industrial Park
 #466, Ji Hua Road, Bantian
 Longgang District
 Shenzhen, 518129, Kina
 Tel: +86 755 8610 6804

Penang, Malaysia

Nolato EMC Production Center
 Plot 368, Lorong Perindustrian Bukit
 Minyak 21, Penang Science Park,
 14100 Simpang Ampat
 Penang, Malaysia
 Tel: + 604 50 57 830

Nolato Lövepac

Ringvägen 5
 280 40 Skånes Fagerhult
 Tel: 0433 32300

Nolato Automotive Components (Beijing)

402 Longsheng Industrial Park
 7, Rong Chang Road East
 Beijing Development Area
 Beijing 100176, Kina
 Tel: +86 10 6787 2200

Nolato MediTech

Box 93, 242 21 Hörby
 Besök: Medicingatan 4
 Tel: 0415 19700

Lomma

Box 28, 234 21 Lomma
 Besök: Koppargatan 13
 Tel: 0415 19700

Nolato MediTor

269 04 Torekov
 Besök: Nolatovägen
 Tel: 0431 442260

Nolato Plastteknik

Box 4123, 422 04 Hisings Backa
 Besök: Exportgatan 59
 Tel: 031 588400

Nolato Polymer

269 04 Torekov
 Besök: Nolatovägen
 Tel: 0431 442200

Ängelholm

Framtidsgatan 6
 262 73 Ängelholm
 Tel: 0431 442200

Nolato Silikonteknik

Bergsmansvägen 4,
 694 91 Hallsberg
 Tel: 0582 88900

Beijing, Kina

402 Longsheng Industrial Park
 7, Rong Chang Road East
 Beijing Development Area
 Beijing 100176, Kina
 Tel: +86 10 6787 2200

Penang, Malaysia

Nolato EMC Production Center Sdn. Bhd.
 Plot 368, Lorong Perindustrian Bukit
 Minyak 21, Penang Science Park,
 14100 Simpang Ampat
 Penang, Malaysia
 Tel: + 604 50 57 830

Nolato Stargard

UL. Uslogowa
 73-110 Stargard
 Polen
 Tel: +48 91 573 6362

Nolato Treff

Taastrasse 16, 9113 Degersheim
 Schweiz
 Tel: +41 71 372 55 55

www.nolato.se